

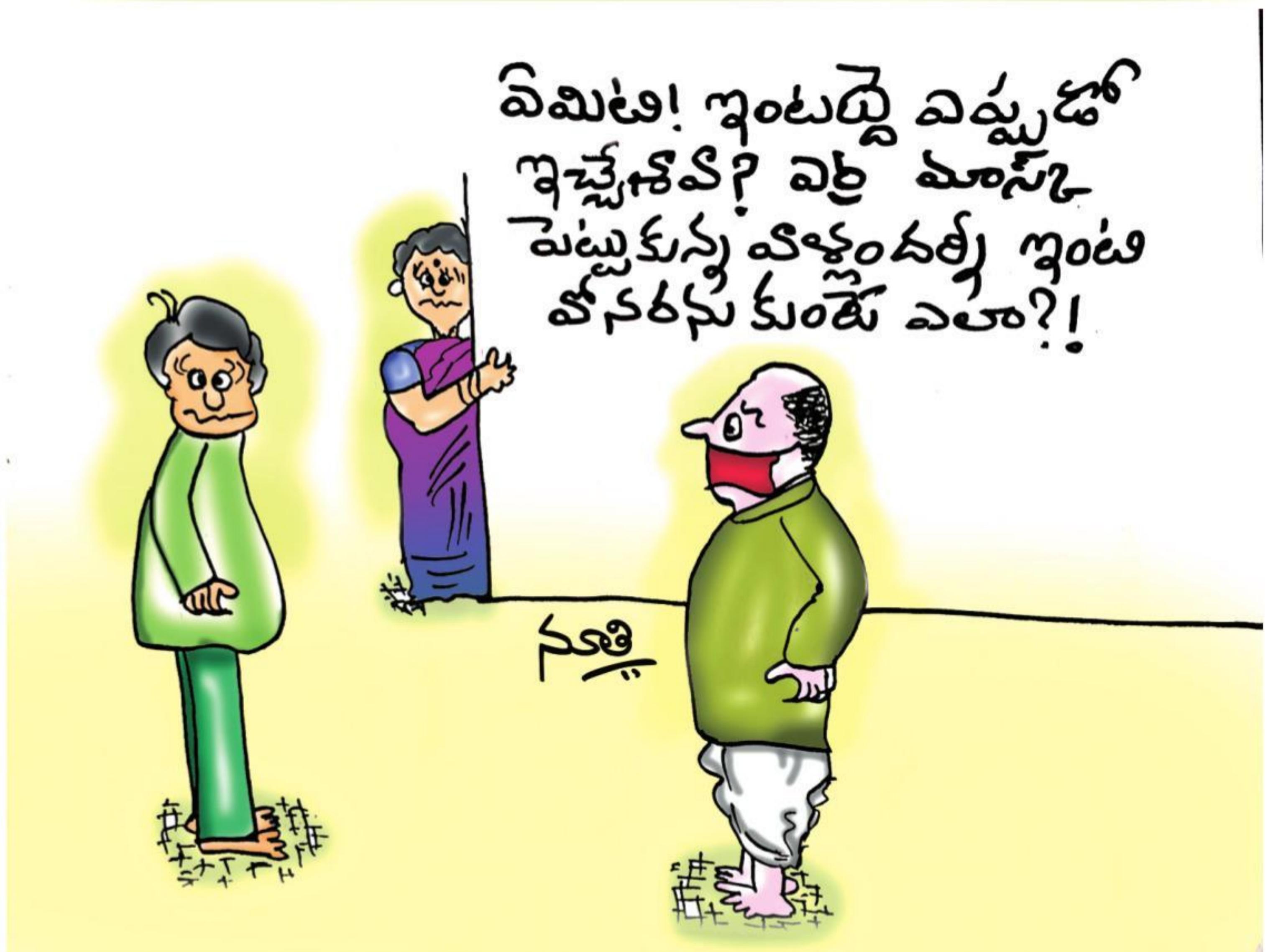
అక్షర కళా యాత్రకు
ముహై వసంతాలు

ఆయన ప్రజా ధిక్కారిం గొంతుక ఆయన సాక్షాత్తు మానవు!

సార్వతిచోడు ఉండ వాస్తవా!

ఏమిటి! ఇంటద్వారా ఎప్పుడ్నో
ఇచ్చేణివీ? ఎట్ల మాస్తు
పెట్టుకున్న వ్యక్తందల్ను ఇంట
వీరిన్ను కుంటే ఎలా?!

కోటి స్వరాల వీణ (పాటల ముచ్చట) : తిరునగలి శరత్తచంద్ర
...5

కంటగోడ (కథ) : మ్యాకం రవికుమార్
... 7

అయన ప్రజా ధిక్కారపు గొంతుక, అయన సాక్షాత్కారమానవుడు!
(కవర్ స్టోర్):

కాసుల రవికుమార్ ... 10

మెరాజీ ఫాతిమా అంతర్వేదన (కొత్తపుస్తకం) ... 12

చౌరస్తా ... 13

పితృస్వామ్య వ్యవస్థాపై గ్రామీణ మహాళల పోరాటం - హెల్లూరూ : పి.జీవీతి ... 14

షైదార్యం (చిన్న కథ) : కోనే నాగ వెంకట అంజనేయులు ... 16

అక్షర కళాయాత్రకు ముపై వసంతాలు : కె.శాంతారావు
... 18

నెమలీక ... 20

ఖులా : జరీనా సయ్యద్ ... 22

పదకేళి ... 24

సమిక్షలు (నేనే, ప్రైడల్క్ ఎంగెల్స్)
... 25

బెల్లి యాదయ్య కవిత్వం ... 26

మాటూ చేత

అంతరంగం

చేతకాకపోతే మాట ఇవ్వద్దు అంటాం సాధారణంగా. మాటకూ చేతకు పొంతన కుదరటం అనేది చాలా చాలా కష్టమైన పనిగా మారుతోంది. చేసేది చెప్పటం, చెప్పింది చేయటం ఎంతో గొప్పతనమై పోయింది. గొప్పవాళ్ళు అందరూ ఏం చెప్పే వాళ్ళే అదే చేసేవారు. అయితే అది గొప్ప వాళ్ళకే పరిమితమైపోయింది. ఇప్పుడు మాటూ, చేతా విడాకులు తీసుకున్నాయి. మాటల్లాడేది ఒకటి, చేసేది మరోటిగా మారిపోయింది. దీన్ని గమనించడమే, అర్థం చేసుకోవడమే నేటి అవసర చైతన్యం.

ఈ ప్రపంచంలో ముందుగా చేతలే వున్నవి. చేత అంటే పని చేయడం. పని చేయడమే ప్రపంచంలో రకంగా మారడానికి కారణం. ఈ చేతనే మనిషిని కూడా ఈ రకమైన నాగరికుడుగా తయారు చేసింది. చేతలోంచే మాట కూడా పుట్టుకొచ్చింది. చేతకు పదును పెట్టేందుకు మాట సేవ చేసింది. కాబట్టి చేత ద్వారా మాటూ, మాటతో పనిలో చేవ పెరుగుతూ వచ్చింది. చెయ్యడం కోసమే మాటయినప్పుడు, మాట చేత కోసం పని చేయడమే అయినప్పుడు, వీటి మధ్య ఈ దూరాలు ఎందుకొచ్చాయి అనేది తలెత్తాల్చిన ప్రశ్న. సమాజంలో చేసేవాళ్ళు మాటల్లాడేవాళ్ళు వేరు వేరయి ఎప్పుడు పోయారో అప్పటి నుండి మాట బహురూపాలలోకి పయనం కట్టింది. చేసే వాళ్ళందరూ మాటల పోగులు కాలేకపోయారు. చేతలు లేని వాళ్ళే మాటల కోటలు నిర్మించి రాజులై పోయారు. వాళ్ళే నేటి పాలకులు.

మాటలు చెప్పడం, మాటలు నేర్చడం ఘనమైన పనిగా మారింది. గొప్పదై పోయింది. ఎందుకంటే మాటలే ఐశ్వర్యాన్ని, అధికారాన్ని తెచ్చిపెట్టే వైపుణ్యంగా మారింది. చేయడం, అంటే పని చేయడం చాలా హీనమైనదిగా పరిగణించ బడుతోంది. అందుకనే పనులు చేసే వాళ్ళంతా మాటలకు ఎంతో మహిమ కలదని, మన చేతలకు అని ఎంతో ఉపయోగపడతాయని ఇప్పటికీ నమ్ముతుంటారు.

చేతకూ, మాటకూ బంధం తెగిపోయిన తర్వాత మాటలకు పూర్వం ఉన్నంత బరువూ విలువా కరువైపోయింది. ఇంతకు ముందు ఎవరైనా ఒక మాట మాటల్లాడితే దాని ప్రకారమే చేస్తాడనే నమ్మకమూ ఉండేది. ఇప్పుడు అలాంటివేవీ లేవు. మహాత్మ గాంధీ లాంటి వారు తాము ఏమి చేస్తున్నారో అవే ప్రజలకు చెప్పేవారు. చెప్పినవే ఆచరించేవారు. అందుకనే వారు చెప్పే మాటకు దేశమంతా నమ్మి కదిలిపోయేది. ఇప్పుడలూ మాట చెప్పి కదిలించగల నాయకులు వున్నారా అంటే లేరనే చెప్పాలి. ఎక్కడో నూటికో కోటికో కనపడతారు. మనకు స్వాతంత్యం వచ్చిన కొత్తలో కూడా నాయకులు ఏమి మాటల్లాడుతున్నారు అని కోట్లాది ప్రజలు ఆస్తికిగా వినేవారు. ఎందుకంటే చెప్పినవి చేస్తారనే నమ్మకం వుండేది.

చెప్పినది చేయకపోవటమనేది ఒక తప్పిదమైతే, దాన్ని ప్రశ్నించి చెప్పింది చేయమని కోరుతామను. కానీ చెప్పేది ఒకటి, చేసేది వేరొకటి అయితే మోసం చేస్తున్నారని గ్రహించాల్చి వస్తుంది. ఇప్పటి పాలకులు ఆ పనే చేస్తున్నారు. ఇంత పెద్ద దేశంలో ఉపాధి లేక కోట్లాది ప్రజలు నానా యాతన పడుతున్న వేళ, అందరినీ ఆదుకుంటామని మాట ఇచ్చి, నిర్దిష్టం చేస్తున్నారు. సంవత్సరానికి కోటి ఉద్యోగాలు ఇస్తామని చెప్పి ఇప్పకపోగా ఉన్న ఉద్యోగాలనూ పీకేస్తున్నారు. ప్రభుత్వ ఉద్యోగులను ప్రవేటు పరం చేసి ప్రజలను కష్టాల ఊబిలోకి తోస్తున్నారు. జాతి, మత, భాష, కుల, లింగ బేధాలు లేకుండా ప్రజలందరినీ చూస్తారని రాజ్యంగం ప్రమాణం చేసి మాట ఇచ్చిన నాయకులు ఈ రోజు మత ప్రాతిపదికపై ప్రజలను విభజిస్తున్నారు. మాట ఇచ్చినవిచేయకపోగా వాటి వ్యతిరేకంగా చేయడం నేడు మనం ఎదుర్కొంటున్న పెద్ద సంవాదులు.

‘తెర’ తియసి ముచ్చెట్లు

హీరోతో క్రామా

చిత్రసీమలో హీరోల ఆధిపత్యం గురించి కొత్తగా చేపేదేమీ లేదు. ఒక సంగీత దర్శకుడు అతనికి ఎంత ప్రతిభ ఉన్నా చిత పరిశ్రమకు కొత్త వాడైతే, హీరో గారి ‘గ్రీన్ సిగ్నల్’ లేకపోతే, అవకాశం రావడం కష్టమే. అందుకే పెద్ద హీరోతో బాగా చనువున్న దర్శక నిర్మాతలు ఒకోసారి తమ మాట నెగ్గడానికి చిన్న ‘బ్రైక్స్’ కూడా చేస్తుంటారు. ప్రముఖ సంగీత దర్శకుడు మణిశర్మకు తొలి అవకాశం ఇచ్చింది ప్రసిద్ధ నిర్మాత సి.అశ్వనీ దత్త. అయితే ‘ముఖ్య సంగీత దర్శకత్వం చేయగలవు అని ఆయ నకు మంచి ప్రోత్సాహనిి ఇచ్చింది దర్శక నిర్మాత రామ్ గోపాల్ వర్ష (ఆయన తీసిన

‘అంతం’ చిత్రానికి మణిశర్మ రీ రికార్డింగ్ చేశారు). అశ్వనీదత్త ‘చూడాలని ఉంది’ చిత్రానికి మణిశర్మను సంగీత దర్శకుడిగా ఎంపిక చేసి, అతని సామర్థ్యం ఎటువంటిదోచాటడానికి, హీరో చిరంజీవి ఆమోదం పొందడానికి గాను. ఆయన రాంగోపాల్ వర్షతో కలిసి సరాదాగా చిన్న ‘డ్రామా’ ఆడారు. అదేమిటంటే, ‘చూడాలని ఉంది’కి ఎఱర్ రెహమాన్ ట్యూన్స్ చేసి పంపించారని, వాటిని చిరంజీవికి వినిపిం చారు. అవి చాలా బాగున్నాయని చిరంజీవి మెచ్చుకునే సరికి, అప్పడు చెప్పారు, అని కొత్త సంగీత దర్శకుడు మణిశర్మ చేసిన బాణీలని! ప్రతిభను ప్రోత్సహించడంలో ముందుండే చిరంజీవి కూడా ఆ తర్వాత మణిశర్మను అభినందించి ‘సంగీత దర్శకుడిగా మీ విజయ యాత్రను ‘చూడాలని ఉంది’ అని ప్రోత్సహించారు. ఆ తర్వాత మణిశర్మ ఎంతగా ఎదిగారంటే, ఎఱర్ రెహమాన్ తర్వాత ఎక్కువ పారితోషకం తీసుకున్నది ఆయనే. అప్పట్లో ‘ఇంద్ర’ చిత్రానికి మణిశర్మ తీసుకున్న పారితోషకం- కోటి రూపాయలు!

- బి.కె.ఈశ్వర్

మనీ ఇండియా

సువిశాలమైన భారతావనిని తలపించే మా ఊరు
తనకున్న అసలు పేరును మరచిపోయి
ముద్దుగా అందరిచేత
“మినీఇండియా” అని పిలిపించుకుంటుంది!

ఊరి ప్రజలందరికి ఉపాధి కల్పించే
మా ఊరిపుడు ఎక్కడెక్కడి నుండో
ఎగిరొచ్చే వలస పక్కలకు ఆనవాలమై
ఆకుపచ్చని చెట్లుగా మారింది

కులమతాలకీతంగా ఉండే
మా ఊరి చెట్లు దేశం మొత్తంలో
ఖిన్నత్వంలో ఏకత్వానికి ప్రతీకగా నిలచి
రంగురంగుల పక్కలతో నిండిపోయి
ఎందరినో ఆకర్షిస్తుంటుంది

పనుల పేరుతో వచ్చే
దేశంలోని నలుమూలల ప్రజలను
జక్క దగ్గరికి చేర్చి
తీరొక్క పూలతో తీర్చిదిద్దిన
బతుకమ్మను తలపిస్తుంది

మనసున్న మారాజులెందరికో
అలవాలమైన మా ఊరు
నలుగురికి పిలిచి
అన్నం పెట్టి ఆదుకునే
అన్నపూర్ణగా వర్ధిల్లబడుతుంది

కరువు కాటకాలకు తావులేని
ఈ ప్రాంతం నమ్మి వచ్చిన వారి పట్ల
కొంగుబంగారం చేసే సంప్రదాయం
జపుటికిక్కడ కొనసాగుతూనే ఉంది

చరిత్ర మరిచిపోయి ప్రాచీన ప్రాకారాలు
నిలయమైన మా ఊరు
నవాబుల కాలంలో నిర్మించబడిన
గుమ్మటాలతో స్యాగతం పలుకుతుంది

ప్రపంచంలోనే పేరు గన్నా
రెండవ పారిశ్రామిక వాడగా పిలవబడుతున్న
మా ఊరిపుడు అభివృద్ధి పేరుతో
కొత్తఅందాలను సంతరించుకొని
అందంగా ముస్తూబై
అందరిని సాదరంగా ఆహ్వానిస్తుంది!!

- జవేరియా, 9849931255

సోపతిష్టై మీ స్వందనలు sopathisunday@gmail.comక పంపించండి.

కోటి స్వరాల విడ్యూ...ప్రస్తుతముచేస్తు

తండ్రి
సంగీత వారసత్వాన్ని
పుణికి పుచ్ఛుకుని ఎన్నో
సుస్వరాల బాసీలను అంచించడంతో
పాటు గాయకునిగా తెలుగు సినీ చరిత్రలో తనకంటూ ఓ
ప్రత్యేకతను నిలుపుకొంటూ అంచలంచెలుగా ఎదుగారు
సంగీత దర్శకులు కోటి గారు. జీ టీవీలో ప్రారంభమైన
సలగమప ద్వారా ఎందరో బాల గాయనీగాయకులను
ప్రపంచానికి చూపించారు. 11 ఏండ్రు తర్వాత మళ్ళీ
సలగమప 13 సీజన్లో తన అనుభూతులను
పంచుకుంటూ జడ్డిగా వచ్చిన ఆయనతో
ముఖాముఖి...

ఇలా అందరిలో

కలిసి పనిచేశాను. అంతే కాదు మాన్న గారితో కూడా కలిసి పనిచేశా.
 చక్రవర్తి గారి దగ్గరే నాకు రాజ్ మంచి మిత్రుడయ్యాడు.
 ఆయన నేను కలిసి 1984లో రాజ్ - కోటిగా డెరీ స్టార్ చేశాం. 1984 నుంచి 1994 వరకు 10 సం.లు మేం కలిసి పనిచేశాం. ఆ తర్వాత 1995లో నేను స్పెషల్గా అంటే కోటిగా నా డెరీని స్టార్ చేశా.. 1995 నుంచి 2013 వరకు నా జర్నీ నిరంతరాయంగా కొనసాగింది. రాజ్ - కోటిగా ఆదరించిన అభిమానులు, కోటిగా కూడా నన్ను ఆదరించారు. చాలా సినిమాలకు మూర్ఖీక చేశాను.. ఇండప్టీ బాగా సపోర్ట్ చేసింది.. చివరగా 2009లో అరుంధతి సినిమాకు మూర్ఖీక చేశాను.. ఆ తర్వాత నాకెందుకో అవకాశాలు రాలేదు. ఆ పై టి.వి. పోన్సలో జడ్డిగా బిజీ అయిపోయా..

జీ తెలుగులో సరిగమప పో స్టార్ అయినపుడు 4వ సీజన్ వరకు మీరే జడ్డిగా ఉన్నారు కదా. మళ్ళీ ఇప్పుడు 13వ సీజన్లో జడ్డిగా రాబోతున్నారు. మీ అనుభూతి ఎలా ఉంది?

జీ సరిగమప 2007లో స్టార్ చేశాం. 3 సీజన్స్ చేశాక, 2008లో సరిగమప లిటిల్ ఛాంప్స్ పేరుతో మళ్ళీ స్టార్ చేశాం. పిల్లలతో ఆత్మియంగా ఉన్నాం. వాళ్ళ కుటుంబంలో ఒకరిగా కలిసిపోయి వాళ్ళను ఎంకరేజ్ చేయడం, దైర్యాన్ని వాళ్ళలో నింపడం, వాళ్ళలోని ప్రతిభను వెలికించియడం చేశాం. 2009 వరకు జడ్డిగా చేసి మా టి.వి, జెమిని టి.వి బోల్ బేబీ బోల్ వంటి పోన్సకి వెళ్లిపోయాను. ఇప్పుడు సరిగమప 13వ సీజన్లో మళ్ళీ జడ్డిగా రావడం చాలా ఆనందంగా ఉంది. అది గొప్ప అనుభూతి..

మరి కోవిడ్ టైంలో ఘాటింగ్స్ ఎలా జరుగుతున్నాయి?
 మరి సరిగమప ఆడిషన్స్ అయిపోయాయా?

దాదాపు 5 నెలల వరకు ఏ ఘాటింగ్స్ జరగలేదండి. మళ్ళీ ఈ మధ్య స్టార్ అయ్యాయి. సరిగమప వర్షువల్ ఆడిషన్స్ కూడా అయిపోయాయి. చాలామంది పాల్గొన్నారు. కొంత మందిని సెల్కెక్షన్ చేశాం.

జప్పుడోస్తున్న సినిమాపాటల్లో సంగీత పరమైన విలువలు ఎలా ఉన్నాయి? ఏ స్థాయిలో ఉన్నాయి?

ప్రతి పాటలో విలువలున్నాయి. కాకపోతే త్రైండ్కు తగ్గట్టగా కొన్ని మార్పులు వచ్చాయి. సైల్ఫ్ మారింది అంతే. సంగీతంలో మార్పులు ఏమీ రాలేవు కాని లేటెస్ట్ కంపోజిషన్స్ ఇప్పుడున్న టెక్నాలజీని వాడుతుండడం వల్ల సంగీతం తగ్గింది. మీరన్నట్టు.. శాస్త్రీయ సంగీతంలో మాత్రం విలువలు చాలా తగ్గిపోయాయి.

మీకు క్లాసికల్ మూయాజిక్ ఇష్టమా? వెష్టర్ మూయాజిక్ ఇష్టమా?

నాకు క్లాసికల్, వెష్టర్ రెండూ ఇష్టమే. రెండూ వింటాను. అయితే పూర్వ క్లాసికల్ నాకు నచ్చదు. ఇప్పటికి మనం కీర్తనలు చాలా వింటూంటాం, తలలూ పేస్తూంటాం కాని అందులో జీవ స్వరం కనబడదు. జీవస్వరం కనబడేదంటే కేవలం సినిమా పాటులోనే. సినిమా పాటకు సన్నిఖేశం ప్రాణం పోస్తుంది.

మీకు లిరిక్ రైటర్ పాట రాశాకా టూయ్న చేయడం ఇష్టమా? లేక టూయ్నకి రాయించుకోవడం ఇష్టమా?

నిజానికి రాసిన తరువాత టూయ్న చేయడమే పద్ధతి. కాకపోతే నాకు మాత్రం టూయ్నకి రాయించుకోవడమే ఇష్టం. చాలా మంది రైటర్ నన్ను టూయ్న ఇవ్వమనేవారు. టూయ్నకే రాస్తాం అనేవారు. లిరిక్ రైటర్ రాశాక టూయ్న చేస్తే కటింగ్స్ అలాగే ఉండిపోతాయి. మాకు కొత్త కటింగ్స్ రావు. టూయ్నకు రాయించుకుంటే మాకూ స్వేచ్ఛ ఉంటుంది. నేను ఎక్కువ శాతం టూయ్నకే రాయించుకుంటా. ‘అందం హిందోళం ఆధరం తాంబూలం’, ‘దాయా దాయా దాయా దాక్కాయణి’ భావ బావమరిది సినిమాలోని గజ్జె ఘల్లుమన్నదో గుండె రుల్లుమన్నదో వంటి మొఱా సూపర్ హిట్ సాంగ్స్ అన్ని కూడా నేను టూయ్నకి రాయించుకున్నావే.

మీరు సంగీత దర్శకత్వం వహించిన సినిమాల్లో మీకు సంతృప్తినిచ్చిన సినిమాల గురించి, పాటల గురించి చెబుతారా?

గోవింద గోవింద, తారకరామడు, నువ్వే నువ్వే, ఎలా చెప్పను?, నువ్వే కావాలి, నువ్వు నాకు నచ్చావ సినిమాలన్నీ నాకు చాలా సంతృప్తినిచ్చాయి.

వీ సినిమాకు మూయాజిక్ చేయడానికి మీరు ఎక్కువగా కష్టపడ్డారు?

అరుంధతి సినిమాకు మూయాజిక్ చేయడానికి చాలా

కష్టపడ్డాను. నా కష్టానికి తగ్గట్టగా ఆ సినిమా నాకు మంచి పేరు తీసుకొచ్చింది. అందులోని సాంగ్స్ అన్ని చాలా బాగా వచ్చాయ్.

మీ సంగీత ప్రయాణంలో ఇది నాకు బెస్ట్ కాంప్లిమెంట్ అని మీకు అనిపించిన సందర్భమేదైనా ఉందా?

ఉండండి.. అది మా నాన్న గారు సాలూరి రాజేశ్వరరావు గారిచ్చిన ప్రశంస... ‘పెద్దరికం’ సినిమాలో నేను చేసిన ‘ఇదేలే తరతరాల చరితం’ పాట విని చాలా అధ్యతంగా చేశావురా అని నన్ను బాగా మెచ్చుకున్నారు. అది నా జీవితంలో

మరిచిపోలేని గొప్ప ప్రశంస. అయినా అది నా గొప్ప కాదండి. ఆయన వారసుణ్ణి నేను.. ఆయననుంచే అందుకున్నా కదా ఈ సంగీతాన్ని. నాదేమీ లేదండి. ఆయన ఆశీస్సులే అంతా..

ఈ మధ్య ఏవైనా ఆల్ఫామ్స్ చేశారా?

ఈ మధ్య కోవిడ్పై అవెర్నెన్ కోసమని నేను చిరంజీవి గారు, నాగార్జున గారు, వరుణ తేజి అందరం కలిసి ఓ సాంగ్ చేశాం. అది సెన్సేషనల్గా హిట్ అయింది. హిట్ అనడం కంటే జనానికి బాగా రీచ్ అయిందంటే బాగుంటుందేమో. అది సెషనల్ ఛానల్ దాకా వెళ్లింది. ప్రధాని నరేంద్రమోటి గారు కూడా బాగా ట్రీట్ చేశారు. మంచి అవెర్నెన్ కలిగించారని తన తృప్తిని వ్యక్తం చేశారు. ఇంకా కోవిడ్ టైంలో డాక్టర్ మీద, వాళు చేస్తున్న సేవల్ని గుర్తు చేసుకుంటూ ఒక సాంగ్ చేశాం. మన సృష్టిని మన నేచర్ని మనం కాపాడుకోవాలంటూ’ నేవ్ ది వరద్లో అంటూ ఓ సాంగ్ చేశాం.

ఇప్పుడొస్తున్న యువ సంగీత దర్శకులకు, గాయకులకు మీరిచ్చే సూచనలు, సలహాలు ఏంటి?

సాధన చేయాలి. ఎంత సాధన చేస్తే అంత ముందుకు వెళతాం. ఏపో 4 పాటలు పాడేసి నేనే గొప్ప అంటే కుదరదు. చిన్న సినిమా, పెద్ద సినిమా అనే తేడా లేకుండా అన్ని సినిమాలకు ఒకే రీతిలో పనిచేయాలి. సంగీత కళాకారులకు సక్రెన్సులో పనిలేదు. కష్టపడితేనే భవిష్యత్తు ఉంటుంది. ఈ తరం సింగర్సుకు, మూయాజిక్ డైరెక్టరుకు నేను చేపేది ఒక్కటే మన వృత్తిని దైవంగా భావించాలి.

సార్.. చివరగా....

సంగీతం అనే పదాన్ని ఒక్క మాటలో నిర్వచించాలిప్పటి మీరేం చెబుతారు?

అది ప్రతి మానవజీవికి ఆయువు. ఆనందం, ఆరోగ్యం, ప్రశాంతతత్త్వికి అది ప్రతీకి..

శరత్: - ధన్యవాదాలు సార్.. మీ విలువైన సమయాన్ని మాకోసం కేటాయించి ఎన్నో విషయాల్ని మాత్రా పంచుకున్నారు..

కోటి: - ధన్యవాదాలండి..

- తిరువగరి శరత్ చంద్ర,

6309873682

కథ

- మ్యాకం రవికుమార్

కంటెగోడ

రోడ్డుకు పక్కనే కొత్తగా కట్టిన నాలుగంత్రాల బంగ్గా రంగులతో మెరిసిపోతుంది. మొదటి అంతరంల కంటెగోడకు (బాల్యానీ) ఉన్న స్థీలు పట్టుకుని నిల్చున్నది రాజవ్య. ఎన్నట్టు ఏళ్ళకు జేరింది. ఒక్క నల్లపోస లేకుండ జుట్టంతా నెర్చింది. ఒళ్ళంతా ఉడిగిపోయింది. ముడతలు పడి ఉసులా దుతున్నది. గంటీల బరువుకు సాగిన చెవులు.. ముంజేతికి కడియాలు, మెడలో ఒక నాను. మొఖంలో ఏదో తెలియని దుఃఖం. పిల్లి వట్టిటిన కోడోలె ఉన్నది. రోజులెక్కనే కంటెగోడ కాడ నిలవడ్డది. బరంతి మీదికెళ్లి అటూ ఇటూ బెదిరి బెదిరి జూత్తంది. ఉన్నపళంగా వాతావరణం మారిపోయింది. చీకట్లు కమ్ముకున్నాయి. రాజవ్య మెల్లగా తల పైకెత్తి మొగులును ఒకసారి తేరిపారజాసింది. నల్లగ మసిబారినట్టుగ ఉండడం జూసి “మబ్బు ముంచుకత్తంది. ఇయ్యాల వాన దంచికొడతది గావచ్చు” అని లోపలి లోపలోపలే అనుకుంటూ మల్లోతేవ చుట్టూ జూసింది. పానాదెంబడి మానపురుగు లేదు. ఏం పట్టుమో ఏమో” అని ఎప్పటిలాగే రాజవ్య గునుసుకుంటూ అటూ ఇటూ జూసుకుంట అక్కడే నిలవడ్డది. మనసుల అనుకున్నదో లేదో ‘టపటప’ అంటూ పెద్ద పెద్ద చినుకులు సురువైనాయి. సూత్తంతనే

బండారు
అచ్చమాంబ స్తారక
కథల పోటీలో సాధారణ
ప్రమరణకు ఎంపికైన
కథ

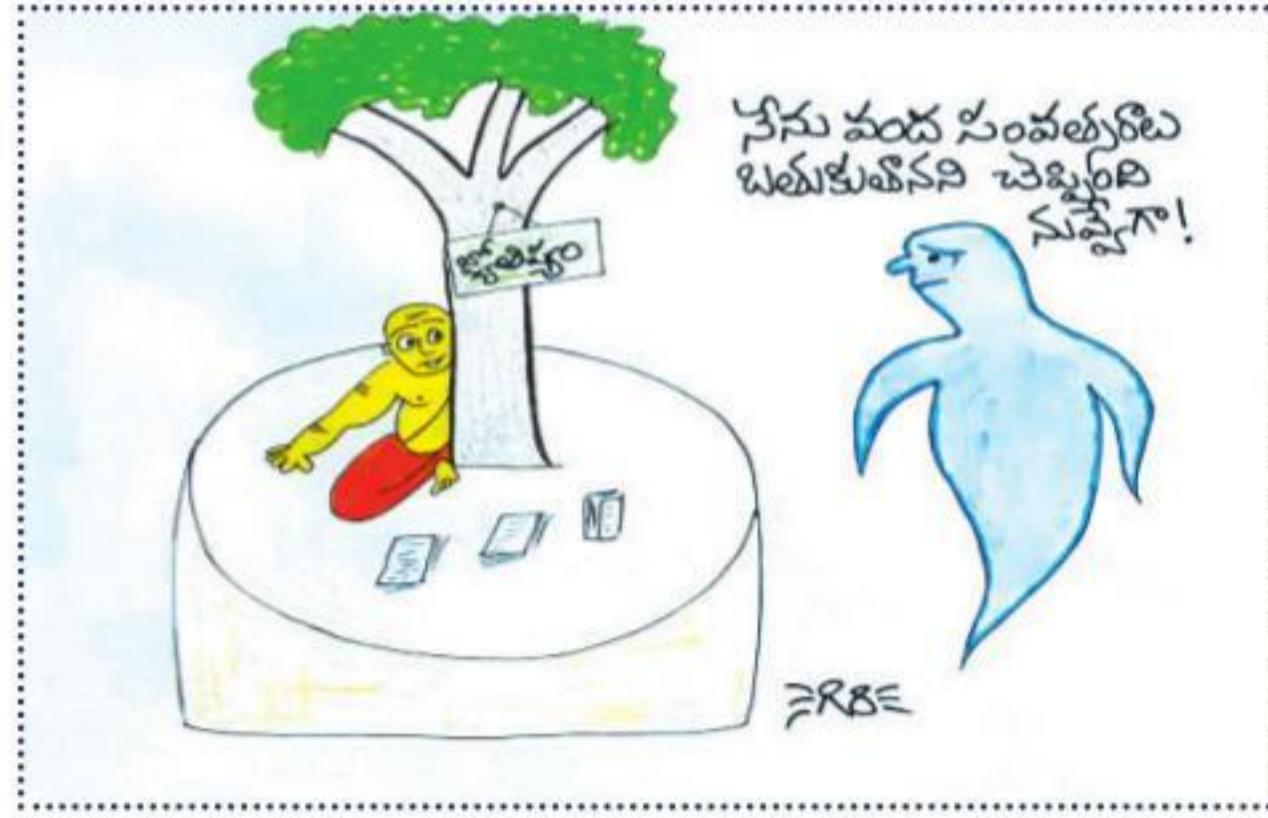
బోయ్యమని వాన జోరందుకుంది. రోడ్డెంబడి వరదలైంది. మట్టివాసనకు బదులు జాలరి కంపు కొడతంటే ముక్కు నలుసుకున్నది రాజవ్య. వాన మరింత జోరందుకుంది. బాల్యానీలకు సల్లుకొట్ట వట్టింది. మెల్లగా అడుగల అడుగే నుకుంట బాల్యానీల గోడకు ఏసున్న ఆరాము కుర్చీ దగ్గరికి వచ్చి దాంట్ల చెరగిలవడ్డది. చల్లని గాలిని పెయ్యికి తాకుతంటే హోయిగున్నది. అటనే కుర్చీల ఒరిగి కండ్ల మూసుకున్నది. అంతే ఊరు కండ్లల మెదిలింది. మనసు నిండా జ్ఞాపకాల ముసురు పట్టుకుంది. తన ఇలు.. తన మనసులు.. తనదంట ఉన్నోళ్ల.. వాళ్తో గడిపిన రోజులు.. పెట్టిన ముచ్చట్లు ఒకదాని వెంట ఒకటి పొరలు పొరలుగా మనసును ముంచుతున్నాయి.

ఆలోచనలన్నీ ఉఱి మీదకు మళ్లినాయి. రాజవ్యకు తన ఇళ్ళంటే పానం. గర్తాలు దీసింది మొదలు గూన కోప్పెదాన్ని సెమట వడిపింది. రెక్కలు ముక్కులు జేసుకుంది. పెనిమిటి పట్టించుకోకున్న సుతారీ సుబ్బాని ఎంబటే ఉంటూ ప్రతిది తనకు నచ్చిన తీరుగా కట్టించుకున్నది. తెచ్చిన అప్పుమ సుత శెర్ల శనగలు పండించి మిత్తితోనట్టుగా తనే తేర్చింది. ఏటికేడు జారిన పెంకను అయిటికి ముందే సదిరించుకునేది. ఈ ఏడూ “ఇల్లు సదిరిద్దామంటే కొడుకు శేఖరం ఏదీ లేదు.

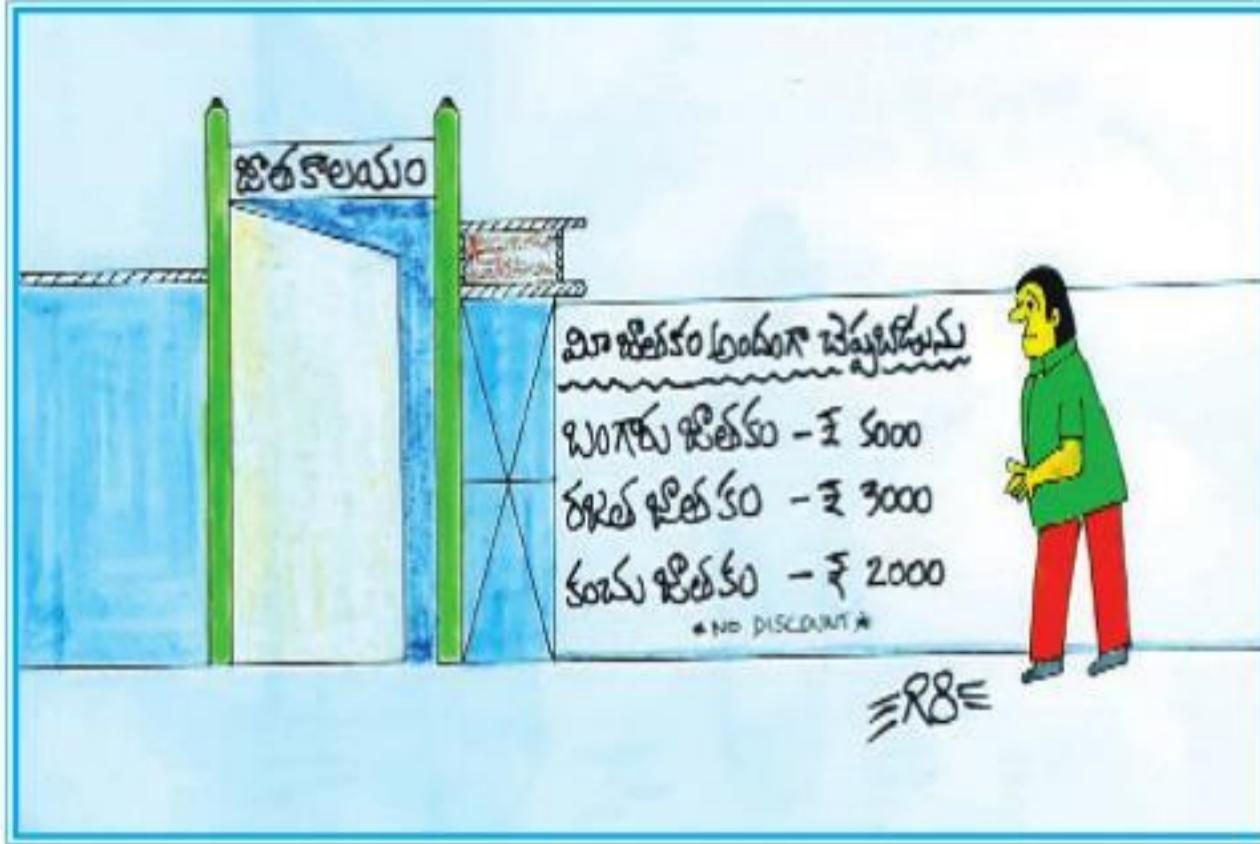
ఎవలుంటాండ్లు ఇంకీడ' అని కసిరించుకునే. ఇప్పుడు వానలకు ఇళ్లు ఎట్లున్నదో? ఏమో?" అని గుబులు పట్టుకున్నది. రాజవ్వకు. ఎంబటే "ఏం జేసేదున్నది" అని తనను తానే సంభాషించుకున్నది. క్రమంగా రాజవ్వ ఆలోచలు ఇంటి చుట్టూ పెట్టిన చెట్ల మీదకు పోయింది. నాలుగ్గంటల జాగ చుట్టూ మనసు కలెదిరుగుతంది. మనవళ్ల కోసమని పరాడు గోడంబడి వరుసగా పెట్టిన మామిడి చెట్టు, జామచెట్టు, దానిమ్మ చెట్టు కండ్లల మెరిసినయ్. "నీరుడు పెట్టిన యాప చెట్టు పెద్దగ గావచ్చ. వానలకు గుబురు పెట్టవచ్చ. ఆకులు.. ఎండిన కొమ్మలు రాలిపడి ఆకిలంతా చిల్లం కల్లంగా ఉండవచ్చ" అని తల్లడిత్తంది రాజవ్వ. "అవి ఎవలికి బాకున్నయో" అని దీర్ఘంగా నిట్టూర్చింది.

ఇంటి ఆవరణల ఇంకో
మూలకు పెట్టిన కనకాంబరం,
ఏడంత్రాల సిరిమలై చెట్లు
రాజవ్వకు యాదికచ్చినయ్. అంతే
“ఎంత కమ్మటి వాసనచ్చిటియ్.
బాటపొంటి పోయేటోళ్లందరూ
అనేటోళ్లు” అని సంబురంతో తన
తనే మురిసిపోయింది. ఆడ పోగ్ర
ఎవలిసక్కిన వాళ్లు తెంపుక పోత

కొమ్మలను ఇరుత్తండ్రో ఏమో? తానుంటే ఒక్కపోరిని చేయ్యాలయ్యనీయకపోయేది. రాజవ్వనే పూలు కోసి ఇచ్చేది. అయిటిపూనిందంటేనే రాజవ్వకు ఎక్కడలేని ఆరాటం. ఎంతకూ తీరని ఆరంబించి. ఇంటి చుట్టూ కాలుపెట్ట సందులేకుంట చెట్లు పెడతది. చిక్కుడు, బెండకాయ, టమాట, కాకరకాయ, బీరకాయ కూరగాయాల ఇత్తులు జల్లేది. పందిళ్లు వేసి దారాలు కట్టి తీగలు పారిచ్చేది. చిన్నచిన్న మలు కట్టి కొత్తిమీర, ఉల్లి నారు పోసేది. ఏటా దసరా పండగ కోసం ఇప్పటికే గోరింట, బంతి, సీతజడ, గుమ్మడి గింజలు అలికేది. పొయిల బూడిదను.. ఊడ్డిన ఆకిలి దుబ్బను మొక్కలకే వోసేది. పురుగువడితే ఇంటి ముందటి నుంచే పోయే తెలిసిన అసాములను బతిలాడి చెట్లకు మందుకొట్టిచ్చేది. చెట్లను గోడూ గోదా మేసిపోకుండా ఉండేందుకు కొడుకుతోని పట్టువట్టి పాటకులను పెట్టించింది. పొద్దున ఇంట్ల పనంత లీరినంక, ఓ ముద్ద లిన్నంక చిన్న కొడవలి లిక్కి పట్టుకుని ఆ చెట్లళలకే పోయేదిటి. తాత్పరంగా.. మొలకలు పోకుండా గడిని కెలగించేది. ముచ్చటపెట్టేందుకు ఎవళ్లన్న అచ్చినా అక్కడికే పిలుసుకునేది. గడ్డి పీక్కుంటనే ముచ్చటపెట్టేది. ఎంద ముదిరేదాకా అదేపని. అవేంక ఇంటకు పోయి మళ్లా ఇంత తిని నడుం వాల్చేది. కొంచెం పొద్దుంగితే చాలు మళ్లా చెట్లకాడికే పోయేటిది. అట్ల పొద్దున లేచింది. ఎదలు చీకటి పదేంతవరకూ వాటిని ఓ కంట కనిపెడుతూ ఉండేది. చంటిపోరగాండ్లను సాకిసట్లుగా సాకేది. అదే రాజవ్వకు కాలక్కేపం. ఇప్పుడు మనసంతా ఆ చెట్ల మీదనే ఉంది. “వానలకు అలుం పెరిగి ఇంటి చుట్టూ ముఘాలిగె గావచ్చ. అలుకువూత లేక ఆకిలి పొక్కిలై ఉండవచ్చ. నేనుండంగనే ఏలంగనన్న అచ్చ

రాజవ్య ఆలోచనలు నిదాంనగా దంటోళ్ల మీదకి మళ్లింది. ఒక్కసారిగా కష్టసుఖాల్లో పాలుపంచుకున్న సాయితగాళ్లు.. ఇంటి ముందటి పోయేటప్పుడు... వచ్చేప్పుడు తతను మందలించే కైకిలోళ్లు.. పాలోల్లు.. ఇంటి చుట్టుపక్కల ఉన్నోళ్ల ముఖాలు కండ్లాళ్ల మెరిసినయ్. అంతే “మాపటేలా రోజూ కొంరమ్మ, ఈరమ్మ, మల్లమ్మ, లచ్చమ్మ ఇంటి ముమెఖాన వచ్చిపోతాండ్లు గావచ్చు. నేను వచ్చేటప్పుడు ఎంత ఏడ్చిండ్లో. వద్దంటే వద్దన్నరు. ‘ఈడ మేమంతా లేమా? ఎందుకు ఆడికి పోవడు’ అంటూ నచ్చజెప్పింద్రు. అదీ నిజమే. బిడ్డ ఈరవ్య ఎంత మంచిదో. గింత చాతనైతలేదు అంటే సాలు అన్ని పనులు జేసిపెట్టేది. దాని కడుపు సల్లగుండ రోజూ నీళ్ల తీస్కూచ్చి ఇచ్చిపోయేది. ఈడు శేఖరం ఆడు వాళ్ల మాట నెగలనిస్తేనా. గంజిల ఈగల్ని తీసిపారేసినట్టుగా జేసి ఈడికి వట్టుకచ్చ. ఈ చెరల వెట్టే. ఈడికే బాకున్నది గావచ్చు. మళ్లీ వాళ్లను సూత్రనో లేదో” అని తలుచుకుంటూ రాజవ్య రందిపడుతున్నది. ఎంబడే “ఎల్లవ్య పానం మంచిగైందో? లేదో? కిడినీలా రాళ్ల కరిగినయో లేవో? కొడుకు నారిగాడు దవాఖానకు మళ్ల పోయిందో లేదో? ఏ ముచ్చట తెల్వకపాయె.” అని నిస్సహయంగా దీర్ఘంగా నిట్టార్చింది రాజవ్య. మళ్లీ ఆలోచనల పడ్డది. “పొట్టి కొంరమ్మ ఇంకా కైకిలి పోతంది గావచ్చు. అయినా పోకుంటే ఎట్లేల్లుతది దానికి కొడుకంటున్నడు ఆనికి కొరివి పెట్టే. శేఖరం గాని లెక్క సదువుకోమంటే సదవకపాయె. ఇప్పుడు యవుసం జేయవట్టే. ఈడేమో నోకరి జేయవట్టే. పెండ్లికాంగనే అవ్య అల్లమాయె. పెండ్లాం బెల్లమాయె. బిడ్డ ఎంత అంగోలిచ్చినా బుక్కెడు బువ్య సుత పెట్టుకపాయె పాపిప్పోడు. అవ్యను గింతనన్న పట్టించుకోడు. వాడేమున్నది అందరూ గట్టనే తయారైంద్రు.

కాలమే అట్టున్నది? ఎవని ఇల్లు వానికి.” అంటూ రాజవ్వ దీర్ఘంగా శ్వాస దీస్తున్నది. ఇగ “బుచ్చిమల్లు ఎట్లున్నదో. పచ్చేపుడు మంచాల పడే. ఉన్నదో? పోయిందో?, ఆ పడ్డ నర్షపు సుత పురంగ లేవకుండాయె. సావుదలకు ఒక్కొక్కళ్లు ఒక్కే బీమారితో పోవట్టిరి. నన్ను ఎట్ల కొంటవోతడో దేవుడు? ఉఱును సూత్రానో లేదు” అని ఉఱి వాళ్లను ఒక్కొక్కరిని తలుసుకుంటున్నది.

రాజవ్వ ఆలోచనలు ఎడతెగకుండా సాగుతూనే ఉన్నయి. ఏడాదాయె ఈడికచ్చి. ఇప్పుడు ఉఱేట్లున్నదోనని కలగంటున్నది. కళ్లు మూసుకుని పల్లెను మనుతోనే తరచి సూత్రంది. చుట్టూ పచ్చని పొలాలు. ఆ పొలాలకు కైకిలికి పోయిన రోజుల్ని యాది జేసుకుంటున్నది. పొలాలు దాటి ఉరిలో అడుగుపెట్టంగనే కొడుకు శేఖరం సదువుకున్న పెద్దబడి. అది దాటగానే కచ్చిరు. ఆ పక్కనున్న సడుగు ఎంబటి కొంచెం ముందటి పోంగనే వెంట్రామిరెడ్డి దొర గడ్డి. ఆడ జేసే దసరా పూజలు.. గొర్రెపోతు బలి తలాపునకు రాగానే రాజవ్వ ఒళ్లు జలదరించింది. గడి దాటి ముందుకు సాగితే భూలచ్చిమి.. బొడాయి. అక్కడ తప్పేట్లు కొడుతూ పాడిన బతుకమ్మ పాటలు చెవుల్లో గింగురు మంటున్నయి. అది దాటి ఇంకొంచెం ముందుకు పోంగనే హాన్యాండ్ల గుడి. ఉఱి గురుతులు.. ఆనవాళ్ల రాజవ్వ కండ్ల ముందే కదలాడుతున్నయి. ఇంటి అరుగు మీద కూసున్నపుడు పానాదెబడి అచ్చిపోతూ మందలిచ్చినోళ్ల.. తన మంచివెడ్డా అర్పుకున్నోళ్లను పలవరిత్తంది. తవ్విన కొద్దీ జ్ఞాపకాల ఉఱ. ఎడతెగక సాగుతూనే ఉన్నయ్. రాజవ్వ గుండె చెరువైతంది. దుఃఖం పొంగుకత్తంది. ఉఱ మీద మనాది. ఇంటి మీద మనాది. ఉఱి మనుషుల మీద మనాది. ఏమీ చేయలేని అసహాయతతో తనలో తనే కుమిలిపోతంది. పల్లెకు పోలేక... పట్టుంల ఉండలేక నలిగిపోతంది. నరకయాతన అనుభవిస్తున్నది. మూసుకున్న కనుకొనుకల్ల నుంచి చిన్నగా కన్నిటి ధార చెంపలపైకి జారుతున్నయ్. అయినా కదలక మెదలక కుర్చీల అట్లనే పడున్నది రాజవ్వ.

ఒక్కసారిగా చూడలేనంత మెరుపు. ఆ ఎంబటే మొగులు ఇరిగి మీద పడ్డట్లు పిడుగు శబ్దం. గంతే కుర్చీల కళ్లు మూసుకుని కూసున్న రాజవ్వ దిగ్గున లేచింది. పెయ్యంతా జలదరించింది. రోమాలు నిక్కబొస్సుకున్నయ్. సన్నటి పణుకు. ఈదర బెడుతున్న ఆమెకు సల్లసెమటలు పట్టినయ్. వాన మరింత జోరైంది. చిన్నగ ఈదర మొదలైంది. చెవులకు

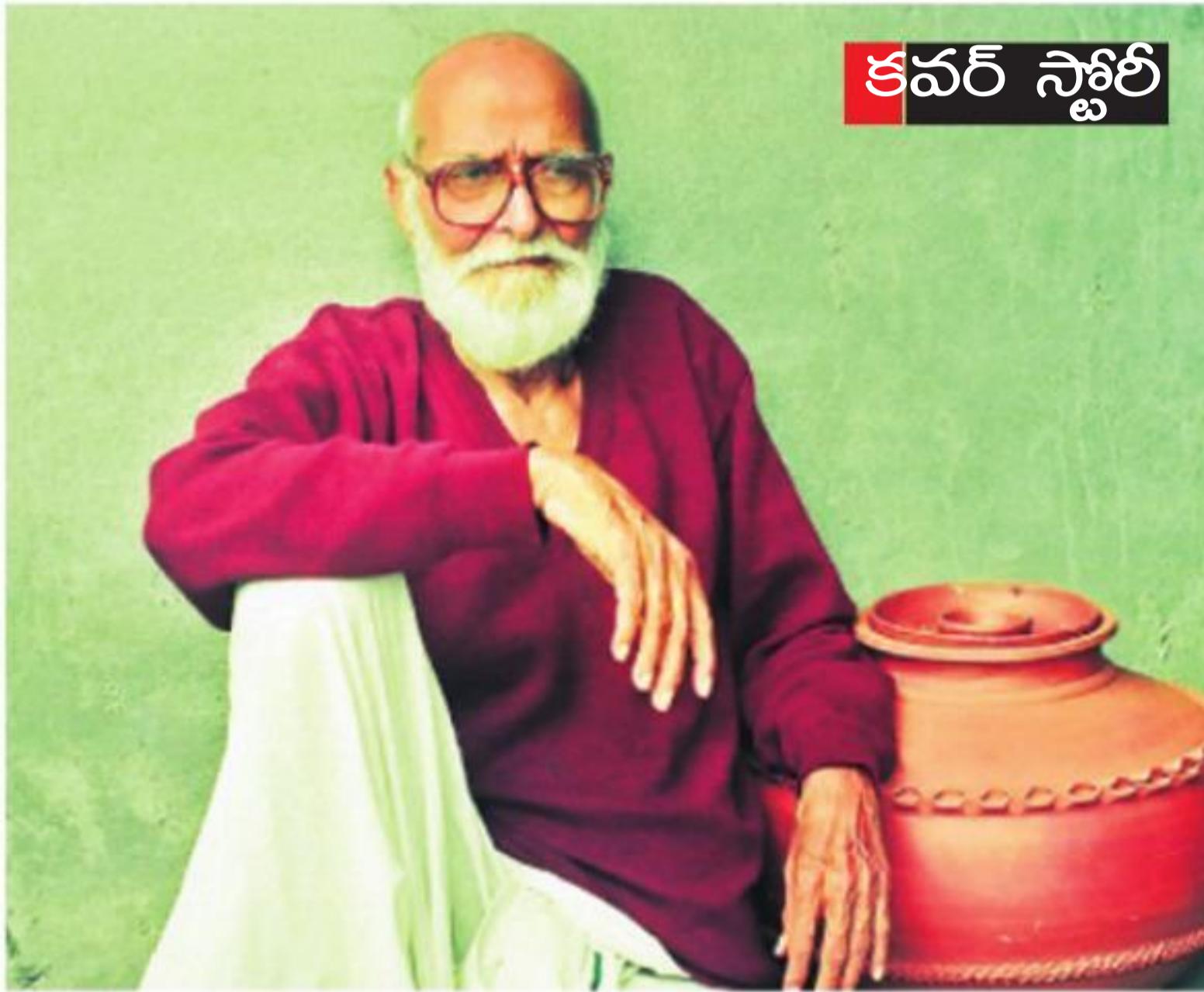
దవత్తంది. రాజవ్వ మెల్లగా లేచి.. గోడను పట్టుకుని ఎక్కడ జారి పడతనోనని భయం భయంగా అడుగులో అడుగేసుకుంట ఇంట్లకు నడచింది.

పొద్దుపొద్దుగాలనే “అమ్మ” జిడ్లి తయారుగా. ఆలశ్యమైతే మంది బాగ జమైతరు” అన్న కొడుకు శేఖరం మాటకు “అయిపోయింది. బిడ్డా, పోదాం పా” అంటూ తన అప్రల నుంచే బదులిచ్చింది రాజవ్వ. ఎంబటే “ఈ శెర్పర బీమారి ఎందో. నెలనెలా పడిగడుపుతోని దవాభానాకు పోవడేందో” అని మనసుల అనుకుంటనే బయటకు వచ్చి “పారా” అనంగనే కూర్చీల నుంచి శేఖరం పైకిలేచి బైటకు నడిచిందు. ఆ వెనకే రాజవ్వ నడిచింది. 20 నిముషాలల్ల దవాభానకు జేరుకున్నరు. పరీక్ష కోసం రక్తం, మూత్రం ఇచ్చి వెనుదిరిగింది. “అమ్మ ఏదన్న దిని గంట తర్వాత పరీక్షకు మళ్ల రావాలె” అని ల్యాబ్ టెక్నిషియన్ చెబుతుంబే “ఆ.. ఆ నాకు తెలుసు” అనుకుంట వచ్చి దవాభాన వరండలోని కూర్చీల కూసున్నది రాజవ్వ. కొడుకు శేఖరం తీసుకచ్చి ఇచ్చిన పొట్లం విప్పి వేడివేడిగా ఉన్న ఇచ్చిలను తిన్నది. మంచిసేళ్ల తాగింది. అంతసేపు తననే జూసుకుంట ఉన్న కొడుకుకేని జూస్తూ “సువ్ టిపీన్ జేసిరాపో బిడ్డా” అని అనంగనే “సరే” అని తలూపుకుంట శేఖరం పోయిందు. కడుపుల ఇంత పడంగనే రాజవ్వ పానం నిమ్మలమైంది. కూసున్న కాన్ముంచే అటూ ఇటూ, దవాభానకు వచ్చిపోయేటోళ్లను జూసేకుంట జేరింది. దూరంగా ఓ మూలకు ఒంటరిగా ఉన్న ముసలమ్మ కనవడంగనే ఎడారిలో ఓయాసిన్ కనబడినంత సంబురంగ ఉన్నది రాజవ్వకు. ముచ్చటపెట్టేతందుకు మనిషి దొరికిందనే ఆనందంతో మెల్లగా ఆ ముసలవ్వ దగ్గరికి నడిచింది.

ఆ ముసలమ్మ పక్కన కూసుని “ఏ ఉఱవ్వ మీది” అంటూ మాట కలపింది. రాజవ్వ, “పరకాల” అని సమాధానమిచ్చి ఎంబటే “మీదేవూరు” అంటూ ఆ ముసలవ్వ ఎదురు ప్రశ్నించింది. “చిట్టాలు” అని చెప్పి రాజవ్వ మరేదో అడగబోతుండగానే “నీ ఎంబటి వచ్చింది నీ కొడుకా” అని మళ్లీ అడిగింది ముసలమ్మ. “అవను. నీతోని ఎవలూ రాలె” అని చిన్నగా అడిగింది రాజవ్వ, ఆ మాట అనంగనే దీర్ఘంగా శ్వాస వదిలి “ఏం జెప్పేది అవ్వ నా కథ. పేరు లచ్చమ్మ. నాకు ముగ్గురు కొడుకులు. ఇద్దరు బిడ్డలు, ఏం ఫాయిదా ఒక్కడూ బుక్కెడు బువ్వ పెట్టడు. కొడుకలేమో పెండ్లాలు గీసిన గీత దాటరు. బిడ్డలు ఏమో ఓ అయి ఇంటికి పోయినోళ్లయిరి. ఎవలకాళ్ల బతుకుతున్నరు. రెక్కలున్నపుడు అందరికి జేసిన. పురుళ్ల ఎల్లదీసిన. పండుగలచ్చినా.. పంచమైచ్చినా నాలుగు దినాల ముందు దిగేది. అవి జెయ్యి.. ఇవి చేయ్య అని చేయించుక తిన్నరు. ఇప్పుడు నా బలముడిగింది. నా తాన బెల్లమొడ్చింది. ఎవలికి గాకుంట అయిన. దిక్కులేని పచ్చినైన, చాతనైన నాడు కూలికి పోకుంట ఉన్నదీ లేని అండుక తినుకుంట బతుకుతాన్న” అని గుడ్ల నీళ్ల దీస్తున్నది లచ్చమ్మ. వెంటనే తమాయించుకుని “పెద్దవ్వ సువ్ అచ్చప్పంతురాలివి. నిన్ను ఎంట బెట్టుకుని నీ కొడుకు తీస్తుచ్చిందు. అంతటి భాగ్యం నాకు లేకపాయే” అంటూ నిట్టుర్చింది.

మిగతాది 17లో..

ఆయన ల్రజాధిక్యారపు గొంతుక ఆయన న్యాషాత్మ్య వానవ్యాప్తు!

కవర్ స్టోర్

- కాసుల రవికుమార్, 9908311580

అన్యాయం అంతర్స్తే నా గొడవకు
ముక్కిపొప్పి అన్యాయాన్నదిరించిన వాడే
నాకారాధ్యాడు” అని సగర్వంగా ప్రకటించి
ఉద్యమమే ఊపిరిగా జీవించినవాడు కాళోజీ.

నిజాం దమన నీతికి, నిరంకుశత్వానికి,
అరాచక పాలనకి వ్యతిరేకంగా కలం ఎత్తి
జైలుపాలైన ధీశాలి. ‘నా గొడవ’ పేరిట రాజకీయ, సామాజిక
సమస్యలపై నిక్కచ్చిగా, నిర్మిషమాటంగా పాలకులపై
అక్షరాయుధాలను సంధించిన అసలు సిసలైన ప్రజాకవి.
తెలంగాణ ప్రజల ఆర్థి, ఆవేదన, ఆగ్రహాల రూపమే కాళోజీ
కవిత్వం.

కాళోజీ 1914, సెప్టెంబరు 9న కర్రాటక రాష్ట్రం, బీజాపూర్
జిల్లాలోని రట్టిహళ్ళి గ్రామంలో జన్మించాడు. తల్లి రమా
బాయమ్మది కర్రాటక. తండ్రి కాళోజీ రంగారావుడి మహారాష్ట్ర.
బీజాపూర్ నుంచి వరంగల్ జిల్లాకు తరలివచ్చిన కాళోజీ
కుటుంబం మడికొండలో స్థిరపడింది. హన్కొండలో
మెట్రిక్యులేషను పూర్తి చేశాడు. 1939లో ప్రైదరాబాదులో
ప్రైకోర్టుకు అనుబంధంగా ఉన్న న్యాయ కళాశాల నుంచి
న్యాయశాస్త్రంలో పట్టా పొందాడు. కాళోజీ జన్మించిన
అయిదారు నెలలకే రమా బాయమ్మ చనిపోవడంతో అన్న
కాళోజీ రామేశ్వరరావు తమ్ముడిని పెంచి పెద్ద చేశాడు. పెద్ద
కాళోజీ ఉర్రూ కవి. తమ్ముడి కన్నా ఆరు సంవత్సరాలు
పెద్దవారు. ‘పోద్ పేరుతో ఉర్రూ కవిత్వం రాశాడు. న్యాయ
శాస్త్రం చదివిన కాళోజీ ఏనాడూ రూపాయి సంపాదించక
పోయినా పెద్ద కాళోజీనే ఇల్లు గదుపుతూ వచ్చారు. 1996 లో
రామేశ్వరరావు చనిపోయినప్పుడు, నేను నా ఆరవయేట మా
అన్న భజాల మీదికి ఎక్కడం గొప్ప కాదు. 70 ఏళ్ల
నేను అతను భజాల మీదికి ఎక్కడం గొప్ప కాదు. 70 ఏళ్ల

“నేనంటే తిరుగుబాటు దారు, నా గొడవ మన
తిరుగుబాటు” అంటూ తెలం గాణ సమాజాన్ని మేల్కొలి పిన
మహానీయుడు కాళోజీ! అణగారిన వ్యక్తుల ఆక్రంద నకు అక్షర
రూపం. ప్రపంచం గొడవను తన గొడవగా మార్చుకున్న ఆ
హృదయంలో ఎన్నో ఆవేద నలు. నిలువుదోపిడిల నిత్య
ప్రపంచంలో ధిక్యార స్వరం వినిపించిన విశ్వ మానవుడు,
తెలంగాణ తొలిపొద్దు కాళోజీ.

కాళోజీ ఆత్మకథ ‘ఇదీ నా గొడవ’ ముందు మాటలో
వరవరరావు గారు ఇలా అన్నారు. “ఎవరైనా హనుమ కొండకు
పోతే అక్కడ ముఖ్యంగా చూడవలసినవి రెండు.

1) వేయి స్తంభాల గుడి - అణగారిన శ్రమజీవులు
స్ఫూర్థించిన కళాఖండం

2) కాళోజీ - అణగారిన శ్రమజీవులు నిర్మిస్తున్న పోరాట
చరిత్రతో పాటు నడుస్తున్న బతుకంతా దేశానిది అయిన
మనిషి.”

తెలంగాణ గురించి తెలుసుకోవాలనుకుంటే కాళోజీ
జీవితాన్ని తెలుసుకుంటే సరిపోతుందేమో!సుదీర్ఘ తెలంగాణ
పోరాట చరిత్ర, కాళోజీ జీవితం రెండూ ఒక్కటిగానే
తోస్తాయి.తెలంగాణ వైతాచికుడు కాళోజీ.

కాళన్నగా సుపరిచితులైన కాళోజీ నారాయణరావు గారు
ప్రజాకవి, తెలంగాణ ఉద్యమకారుడు, పౌరహక్కుల ఉద్యమాల
ప్రతిధ్వని... మానవతావాదమే తన మతంగా బతికిన ప్రజల
మనిషి.

ఉన్నది ఒక్క ఊపిరితిత్తే అయినా...

“అన్యాయాన్నదిరిస్తే నా గొడవకు సంతృప్తి

**అణ్ణి ఈ ఉడ్డం
బుబుఎవువ
ఒచ్చెలంలః**

క ఖి గ సు బె చ చ జ రు ఇ ట ర ద ద ణ త ధ ద ధ న ప ప బ భ మ య ర ల వ శ ష స హ ఛ క్ష ఱ

వరకూ అతను నన్ను దించకుండా ఉండడం గొప్ప’ అన్నాడు.
1940లో రుక్కిణీబాయితో కాళోజీ వివాహం జరిగింది.

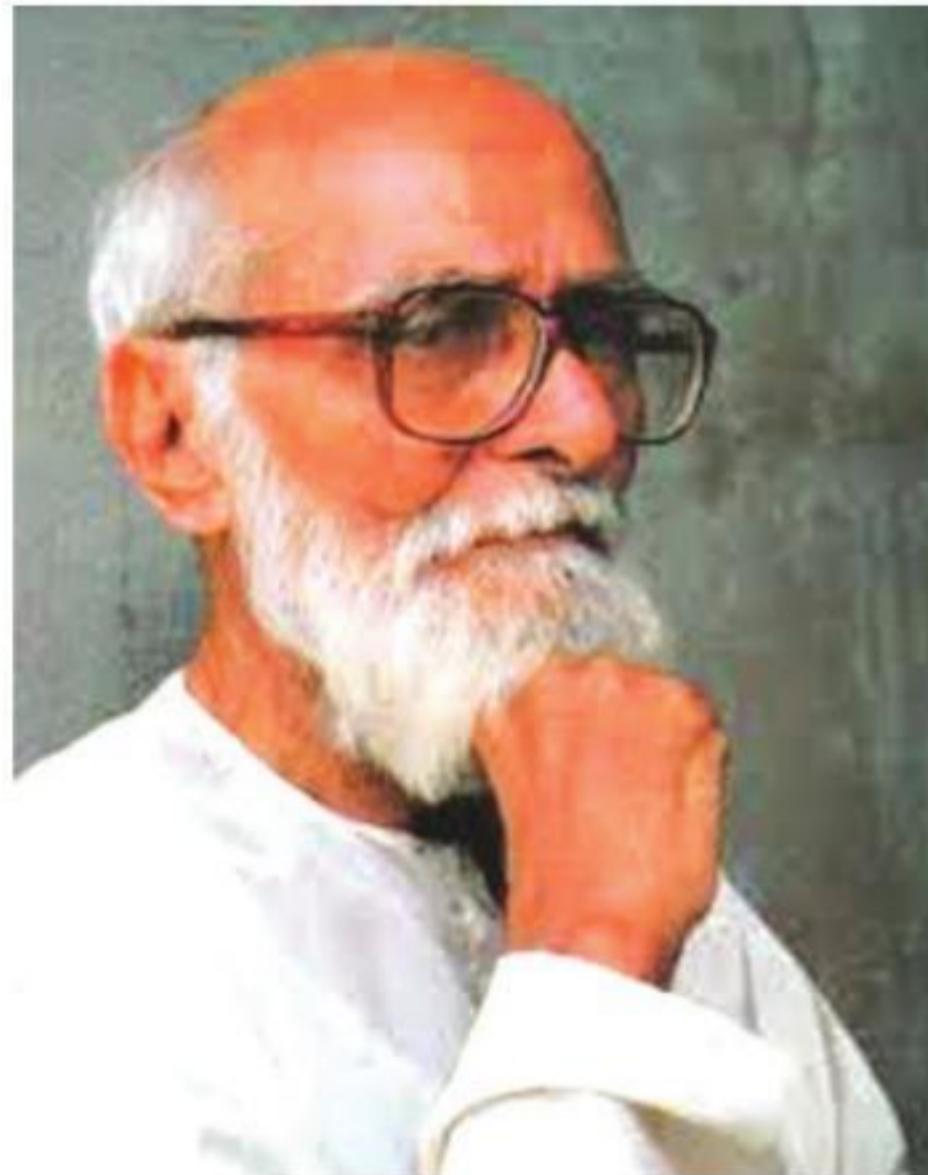
సత్యాగ్రహాద్యమంలో పాల్గొని 25 సంవత్సరాల వయసులో జైలుశిక్ష అనుభవించాడు. మాడపాటి హనుమంత రావు, సురవరం ప్రతాపరెడ్డి, జమలాపురం కేశవరావు, బూర్గుల రామకృష్ణరావు, పి.వి.నరసింహరావు వంటి వారితో కలిసి కాళోజీ అనేక ఉద్యమాల్లో పాల్గొన్నాడు. విద్యార్థి దశలోనే నిజంగా ప్రభుత్వ నిషేధాజ్ఞలను ఉల్లంఘించి వరంగల్లులో గణపతి ఉత్సవాలు నిర్వహించాడు.

తెలంగాణలో అక్కరజ్యోతిని వ్యాపింపజేయాలన్న తపనతో ఆంధ్ర సారస్వత పరిషత్తును స్థాపించిన ప్రముఖుల్లో కాళోజీ ఒకడు. రజాకార్ దౌర్జన్యాన్ని ప్రతిమటిస్తు 1945లో పరిషత్తు ద్వితీయ మహాసభలను దిగ్విజయంగా నిర్వహించడంలో కాళోజీ ప్రదర్శించిన చోరవ, దైర్యసాహసాలు అద్వితీయం. వరంగల్ కోటలో జాతీయ పతాకాన్ని ఆ వి ఏ క్రించ చూ ని కో ప్రయత్నించినందుకు అతనికి నగర బహిపురణశిక్ష విధించారు. స్వరాజ్య సమరంలో పాల్గొని ఉస్కానియా విశ్వవిద్యాలయం విద్యార్థులు బహిపురణకు గురైనప్పుడు, వారిని నాగపూర్ విశ్వవిద్యాలయంలో చేరించి ఆధుకోవడంలో కాళోజీ పాత్ర ఎంతో గొప్పది.

1953లో తెలంగాణ రచయితల సంఘం ఉపాధ్యక్షుడుగా ఎన్నికయ్యాడు. ఆయన మొట్టమొదటి కవితా సంకలనం ‘నా గొడవ’ శీర్షికలో 1953లోనే వెలువడింది. 1958లో ఉపాధ్యాయ నియోజకవర్గం నుంచి శాసనమండలికి ఎన్నికయ్యాడు.

తెలంగాణాకు జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని నిరసిస్తూ ప్రత్యేక తెలంగాణ కావాలని నినదించాడు. అసలుసిస్తైన తెలంగాణ వాదిగా జీవించాడు. 1977లో సత్తుపల్లి, ఖమ్మం జిల్లా నుండి స్వతంత్ర అభ్యర్థిగా నాటి ముఖ్యమంత్రి జలగం వెంగళరావుపై ప్రజా ఉద్యమాల తరఫున పోటీ చేశాడు.

పి.వి.నరసింహరావు లాంటి ఎందరికో సాహిత్యంలో, రాజకీయాల్లో మార్గదర్శనం చేశాడు కాళోజీ. పీఎసింహరావు గారు ఓ సందర్భంలో మాట్లాడుతూ కాళోజీని మనిషిగా,

కవిగా, నాయకుడిగా వేరువేరు పార్షవార్లో మాడలేము, “కాళోజీ కాళోజీజీమే” అన్నారు.

ఓ సమావేశంలో ప్రాఫెసర్ జయశంకర్ గారు కాళోజీ గురించి మాట్లాడుతూ, “దొంగలు దొంగలు ఉంటు పంచుకొని దొరలై వెలిగేదెన్నాట్లు?” అని ఏనాడో నిజం కాలం నాటి పూర్వుడ్ల వ్యవస్థను దృష్టిలో పెట్టుకుని కాళోజీ రాసిన మాటలు ఈనాటికి ఎంత రెలవంట్ గా ఉన్నాయో వేరే చెప్పుకున్నాడు. ఇదే మాట ఆయనతో అన్నప్పుడు 60 ఏళ్ళ క్రింద నేను రాసిన రాతలు ఇంకా రెలవెంటేనని సంతోషించనా, లేక ఈనాటికి ప్రజల తల రాతలు మారలేదని ఏడవనా! అని నిజంగానే ఎండ్రేవాడు ఆ సున్నిత హృదయుడు కాళోజీ” అని అన్నారు.

ఎవని వాడుక భాష వాడు రాయాలె. ఇట్ల రాస్తే అవతలోనికి తెలుస్తదా అని ముందర్నే మనమనుకునుడు, మను మనం తక్కువ చేసుకున్నట్లే. ఈ బానిన భావన పోవాలె.

నేనెన్నో సార్లు చెప్పిన. భాష రెండు తీర్చు - ఒకటి బడి పలుకుల భాష, రెండోది పలుకు బడుల భాష. పలుకు బడుల భాషగావాలె - అన్న కాళోజీ ఆకాంక్ష తెలంగాణ సాధన తర్వాత నెరవేరింది. ఇప్పుడు ప్రతి బడిలో పలుకుబడుల భావేచి!

“తన ఖండకావ్య సంపుటానికి ‘నా గొడవ’ అని పేరు పెట్టాడు కాళోజీ. అదే కవి ప్రతిభ. అదే కవి చెప్పువలసిందిను. ఇది కవి గొడవగానే అనిపించినప్పటికి చదివిన వారికి ఇది తమ గొడవగానే అర్థమవుతుంది. ఇది విశాల జగత్తు ప్రజలందరి గొడవ” అన్నారు శ్రీశ్రీ.

కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయం. కాళోజీని గొరవ డాక్టరేట్ తో, 1992 లో భారత ప్రభుత్వం అత్యానుష్ఠ పురస్కారం పద్మవిభూషణ అవార్డుతో సత్కరించింది. హింస తప్పు, రాజ్యహింస మరీ తప్పు అంటూ “సామాన్యుడే నా దేవుడు” అని ప్రకటించిన కాళోజీ 2002 నవంబరు 13న తుదిశ్వాస విడిచారు. మరణానంతరం కూడా సమాజానికి ఉపయోగ పదాలనే ఒక మహాన్నతమైన విలువకు వారు ఉదాహరణగా నిలిచి, పార్థివ శరీరాన్ని కాకతీయ మెడికల్ కళాశాలకు అందజేసారు. కాళోజీ జన్మదినాన్ని తెలంగాణ ప్రభుత్వం ‘తెలంగాణ భాషా దినోత్సవం’గా నిర్వహిస్తున్నది . కాకతీయ మెడికల్ కాలేజీకి అతని పేరు పెట్టి గొరవించింది.

“పుటక నీది

చావు నీది

బతుకంతా దేశానిది!”అని జయప్రకాశ్ నారాయణ మరణించినపుడు కాళోజీ చెప్పిన కవిత ఇది. 82 సంవత్సరాలు వచ్చినా ఉండటానికి ఇల్లు కూడా సంపాదించుకోని నిరాడంబర జీవి, నిస్యార్థ జీవి కాళోజీకి తను చెప్పిన వాక్యం తనకు నూచికి నూరుపాశ్లు సరిపోతుంది !

మిగతాది 23లో..

మెరాజ్ ఘాతిమా అంతర్వేదన

రచయిత్రి వివిధ పత్రికల్లో తన కవితల ద్వారా **కొత్త పుస్తకం** పరిచయమయి, ఈ మధ్య కాలంలో అంతర్జాల కవిత్వంలో తనదైన స్థానాన్ని పొందటం గమనింపచ్చు. ఆమె కవిత్వంలో ఒక స్త్రీ సహజమైన భావనలు, అణచివేతకు గురోతన్న సందర్భాలు, వివిధ స్థాయిల్లో వారి అలోచనలు, బాల్య, యోవన, కొమార, వార్డక్యూలు, తదనంతర జీవన సహజ పరిణామాలు ఉపాయాలు, మానసిక సంఘర్షణలు, అనురాగాలు, అనుభవాలు, ఆప్యాయతల లేమి, ప్రేమ, భావ కవిత్వ ధోరణి చక్కగా అక్షరీకరించడంలో సఫలంచెందారనటంలో ఎటువంటి సందేహందేదు.

పుస్తకానికి ముందుమాటలోనే రాచపాశం చంద్రశేఖర రెడ్డి, కితాబు పొందటమే ఒక గీటురాయి. వారి మాటల్లో “ఆమె నిర్మించిన పదాల చతురత సహజ సొందర్యమైనవే, కాక అందరికి అర్థమయ్యే లలిత పదాల సొబగులున్నాయని, కరిన శిలా సదృశమైనదిగా కాక, మృదు మధురంగా, లాలిత్యంగా వున్నాయని, తనదైన కవితా నిర్మాణ కొశలత కేవలం ఫాతిమా సొంతమని, ఆమె శిల్పం ఆమెదే ”నని అన్నారు.

ప్రపాణస్తున్న లావా, ఫాతిమా కవిత్వం అని శాంతి నారాయణ కితాబిచ్చారు.

మొదటి ప్రకరణంలో 42 : కవితలు

మాయావిలో : “గొంతు నుండి గుబులు బయటకు రాసిక/ మాటలకు మమకారపు రంగు వేస్తుంది/యెదురుపడి వేదనను వెళ్ళగేక్కే సమయానికి /అభిమాన పుటూభరణం అరువుగా యిస్తుంది

గెలిచిన స్వప్నంలో : “హంస వడగట్టిన పాలవు నీవు, హింసను వీడిన పరమ హంసవు నీవు” అంటుంది.

సభా హాలికా! : “యువత - విద్యాలయాలు, విదేశాల బాటపడితే/ యువరాజులా ధరణి ఎదపై దరఖాస్తు పెట్టుకుంటావు/ హాలంతో పొలం పుటలు తిరగేస్తూ/ విత్తనాల అక్షరాలు ముచ్చటగా చల్లుతూ” రైతును సభుడుగా పేర్కొనడం మట్టిని ప్రేమించే తత్త్వం, ‘మరీ కృష్ణవలుడైన నీకు కులకాంతను కావాలి/ సఫుజీవివైన నీకు సహచరిని కావాలి’ అనట ఆమె నిరాడంబర ప్రణయతత్వం రైతుయొడ కలిగివుండని మనం ఆనందపడవలసిందే.

చిన్నారి : బాల్యాన్ని మనముందు పరిచారు “నా నష్టింట నడయాడే చిన్ని దేవతవు నీవు/ బ్రహ్మ సృష్టివి నీవు/ మాకు జన్మనిచ్చే ప్రతి సృష్టివినీవు” కనుకందుల యొడ అభిజాత్యపు తల్లి ప్రేమను ఆవిష్కరించారు కవయిత్రి.

ఒక్కసారి : ఎదురుచూపులు దాచుకుంటూ దొరికిపోయిన, నీ తడబాటునూ - చూడనీ ఒకసారి/కోటి ఏణలు మీటినట్టు నీ పలుకు కంఠాన్ని దాటి రావటం విననీ ఒకసారీ’ యెదురు చూపులోని తన్నయత్వం పరిచారీ కవితలో.

ప్రకృతి కాంతలందరిని మన ఎదుట క్యాట్వాక్ చేయించారు తన కవిత ‘ప్రకృతి కాంత’లో.

నామది : ఆవిష్కరిస్తూ “నీ నిరశన రుచి చూచిన నా మది/ అడవిగాచిన వెన్నెలలా, నీ విరహం రుచి చూచిన నా మది /వెన్నెల యెరుగని సోమునిలా నీ ఆగమనం చూచిన నా మది/ నర్తించిన మయూరం లా... తన మది అవస్థలను చక్కటి కవన మయూర సృత్యంలా చూపెట్టారు.

బంతిపూల బాసలు : గ్రామీణ వనిత పట్టుమెళ్ళిన పత్తికై యెదురుచూస్తూ “నండూరి యెంకిని గుర్తు చేసేలా చక్కటి జానపద యాసను సమపాళ్ళలో రంగరించిన ఫాతిమా- నిరీక్షించే పడతి మానసిక అంతర్వేదనని కొట్టువచ్చినట్టు కవిత్వికరించింది.

అంతర్వేదన : కవితా సంకలనానికి తలమానికమైన కవిత “జీవన పయోనిధిలో అంతరంగ రతంగాల ఆటుపోట్లను, ఎదుర్కొనే వోటు పడవనై, నిరంతరం నీ ధ్యానలో అలమటిస్తూ ఆఖరి శ్వాస వరకు నీకై నిరీక్షించే అభిసారికమై, సమస్యలూ, సంధిగ్గాలూ, అనుమానాలు, అలసటలు, బాధలు, బాధ్యతలు, కష్టాలు, కలతలూ, వెతలు వేదనలూ, యేమీలేవనుకే భవితా కాంక్షనై, బతికేయాలనుకునే భావుకురాలై దోసిట అక్షరాలతో మోకరిల్లుతున్నా” అంటూ తనదైన కవితావేశం, నికార్మైన భావకతను తెరచిన పుస్తకంలా ప్రతిపాదించింది కవయిత్రి నిజాయితీగా.

ఇక రెండవ ప్రకరణంలో 23 కవితలు మనల్ని పలుకరిస్తాయి. మొదటిగా “మట్టి మనిషిని” అన్న కవిత యిటు పారకుడ్డి, అటు విమర్శకుడ్డి కట్టిపడేస్తుంది. నేటి రైతు బతుకెలా అధ్యాన్మయిందో కళ్ళకు కనపడేరీతిలో ఎన్నో భావ చిత్రాలు, పద చిత్రాలు కనులముందు కదలాడి హృదయాన్ని కదిలిస్తాయి, కంటిని చెమరింపచేసి అందుకు కారణభూతమైన సర్మారును, వికటింపచేసే ప్రకృతిని, మోసపూరిత వ్యాపార వ్యవస్థను నిర్విహామాటంగా తూర్పార పట్టిన తీరు “హాటూఫ్” ఫాతిమా అనిపిస్తుంది! అంతే కాదు చక్కటి భావ చిత్రాలు, పద చిత్రాలున్నాయి ఈ కవితలో. ‘నారుమడులన్నీ పసుల పోరగాడి తోరిపశ్శలా నంగి నప్పులు నప్పుతూ నన్నెక్కిరిస్తున్నాయని’ అనే ఉపమానం ప్లాలట!

“మదిచింతన”చేసినా, “ఎవరు దోషుల”ని నిలదీసినా..., ప్రతీ కవితలో, ప్రతీ పాదంలో ఫాతిమా అక్షర విన్యాసం, పదాల పరుగులు మనల్ని (పారకుల్ని) నిరంతరం వెంటాడుతూ ఒక సంతృప్తికరమైన, న్యాయమైన అంతర్వేదనని కలిగిస్తుంది. మరింత బిగువైన, దిటువైన, నికార్మైన ప్రక్కాళనకు నాందికాగల మరొక సంకలనాన్ని చి.సా. ఫాతిమా మెరాజ్ నుండి మనసారా కోరుకుంటూ, చెమర్చిన కళ్ళను తుడుచుకుంటూ....

- కపిల రాంకుమార్ 9849535033

ఉర్కుగాలు

సిద్ధయ్య బట్ట

చెరణ్ణ

నీటిమాట!

కిటికీలోంచి గదిలోకి వెలుతురు పడుతుంటే మెలకువ వచ్చింది నిత్యానందానికి. అప్పుడే తెల్లవార్లు ఇక లేవ్వల సిందేనా అనుకుంటూ బద్ధకంగా పై కప్పు వేపు చూశాడు సహం తెరిచిన కళ్ళతో.

పడుకుంది చాల్లే.. ఇకలేలే.. తెల్లవార్లు గిర్రుగిర్రున తిరిగి అలిసిపోయా. లేచి స్విచ్చాల్ఫ్ చెయ్యి విశ్రాంతి తీసుకుంటా' అన్న మాటలు వినపడ్డయి.

ఎవర్రా మాటల్లాడేది అనుకున్నాడు నిత్యానందం. ఎవర్రా మాటల్లాడేది అనుకుంటున్నావా నాన్నా.. నేనే నీ తల మీద తిరుగుతున్న పాత క్రాంవెటన్ ఫ్యానుని.

ఉలిక్కిపడ్డాడు నిత్య.. నువ్వు ఫ్యానువి. తిరగడం నీ పని. అది మానేసి మాటల్లాడ్తావేం అని కసురుకున్నాడు.

ఎంతకాలం అని నోర్చుసుక్కుచోవాలి. యంత్రాలంటే ఎందుకంత చిన్న చూపు. చూడు నేను గిరగిరా తిరుగుతున్నప్పుడు ఎలా చప్పుడు వస్తుందో విను. మధ్య మధ్య పూనకం వచ్చినట్టు ఊగుతున్నాను కూడా. నట్టు ఏదో లూజు అయినట్టుంది. మీలైనంత త్వరగా బిగింప చేశావో సరి. లేకపోతే నేడో రేపో ధామ్మని మీద పడతాను. ఊపిరాడక చచ్చారుకుంటవు. నిన్ను హత్య చేసిన పాపం నాకంటుకుంటుంది అంది ఫ్యాన్.

జడుసుకున్న నిత్య ఒక్క ఉదుట్టు లేచి కూచున్నాడు. దీని సంగతేంటో చూడాలి యివ్వాళ్ళ. తిరగడం కంటే మాటల్లాడ్తం ఎక్కువైంది దీనికి అనుకుంటూ మంచం దిగాడు. స్విచ్చి' ఆఫ్ చేసి పోవోయి అంది కీచు గొంతుకతో ఫ్యాను. దాని తిరుగుడుకు బ్రేక్ వేసి హల్లోకి వచ్చాడు నిత్య. అలవాటు ప్రకారం గోడగడియారం వైపు చూశాడు.

పన్నెండ గంటలు చూపుతూ ఒకదాన్ని ఒకటి కావలించుకుని ఉన్నవి పెద్ద ముల్లూ చిన్నముల్లూ.

ఇదేంటి తెల్లవారి ఆరు అవుతుంటే పన్నెండంటున్నది ఈ గోడగడియారం అనుకున్నాడు నిత్య.

అప్పును బాసూ ఇప్పుడు అప్పున్నది ఆరే. కాని అరే నేను ఇక్కడ ఆగిపోయి వారం రోజులవుతున్నది. మరిచిపోయావా కొత్త సెల్లు వెయ్యాలనే గ్యానం లేదూ. సెల్లు చెభ్మిపోయి దుమ్ము ధూళీ పేరుకుపోయి ఎలా ఉన్నానో చూడు. దులిపి గుడ్డతో తుడిచి సెల్లు వేస్తే నేను రైటు చెప్పితే ముఖ్య మూడూ తిరుగుతయి అన్నది గోడగడియారం గోడక బిగించి ఉండటాన కోపం వచ్చినప్పటికీ ఎగరకుండా.

ఎవర్రా మాటల్లాడేది అనుకోలేదు నిత్యానందం. అర్థమయింది. సెల్లు వెయ్యేదని చివాట్లు పెడుతున్నది గోడ గడియారం.

నువ్వు గడియారానివి. టైం చూపించడం నీ పని అది మానేసి మాటల్లాడ్తావేం అనలేకపోయాడు. బూతులు తిడుతుందేమో ఆ ఫ్యానే నయం దీనికి గ్రా ఎక్కువ అనుకున్నాడు.

బ్రష్ట్ చేసుకుందామని వాష్ బేసిన్ దగ్గరకి వెళ్ళాడు. బ్రష్ట్ పై పేస్టు అంటేద్దామనుకున్నాడు. ఒకప్పుడు సిక్కి పాక్స్

బాడీలో కళకళలాడిన పేస్టు టూబ్బ్ యిప్పుడు మంచానికి అంటుకుపోయిన పేషంటులా వుంది. ఎగుడూ దిగుడూగా మారిన దాని ఒంట్లో పేస్టు ఉంటే కదా.

బ్రదరూ యింకా ఎమ్మీగిలిందని పదే పదే నొక్కి చంపుతావు. నిన్నో మొన్నో రాయితో కొట్టి చంపావు. తర్వాత పిన్నుతో గుచ్చి ఒంట్లో మిగిలిన ఆకరు ఉప్పు కూడా మింగేశావు. భానాకు టీకానా లేని వాడివి నీకెందుకోయి నాలుగు పుల్లఉంల తెచ్చుకుని తోముకోరాదూ పశ్చు అంది టూత్ పేస్టు టూబ్బ్ చిరాగ్గా.

ఎవర్రా మాటల్లాడేది అనుకోలేదు నిత్య.. చేతిలోంచి జారి కింద పడ్డపేస్టు నువ్వో వేస్టు వెధవ్య అంటున్నదని తెల్పిపోయింది.

ఎలాగో అలాగ ఆ రోజుకి ముఖం కడుక్కున్న ననిపించుకున్న నిత్యకు గేటు దగ్గర కూరగాయలవాడు కనిపించాడు. వారం రోజుల్నించి పచ్చడి మెతుకులే తింటున్నాడు. నిన్న ఓ ప్రైండు దగ్గర కొంత డబ్బు అప్పు పట్టింది. ఏదైనా కూరగాయ కొండామని గేటు దగ్గరకి వెళ్ళాడు.

కూరగాయలమ్మే వాడ్చు చూసి అదిరిపడ్డాడు నిత్య.. అతను కాలనీలో ఉన్న ఓ ప్రైవేటు స్కూల్ టీచర్. ఏం చేస్తాం బ్రో మార్పినించి జీతాల్లేవు. ఇప్పుడు బడీ లేదు ఉద్యోగమూ లేదు. అందుకే ఈ పని మొదలుపెట్టాను. బతకాలి అంటే తినాలి కదా తినాంటే డబ్బు కావాలి కదా అన్నాడతను నిర్లిపుంగా.

అయితే ఇప్పుడు మీరూ నాలాగే నిరుద్యోగి అన్నమాట. ఆర్థిక్క నుండి ఉద్యోగాల కోసం చూస్తున్నాం. మన రాష్ట్రం మన ఉద్యోగం అనుకున్నాం. అదెలాగూ రాదు. నిరుద్యోగజ్యతి పస్తుందని ఆశపడ్డాం అన్నాడు నిత్య తన జీవితంలో చెప్పుకోదగ్గ ఆనందం లేని నిత్యానందం.

నిరుద్యోగ భృతా? అది రాదు కానీ మళ్ళీ ఎన్నికలొస్తుయి. ఎన్నికల ప్రణామికలో అది మళ్ళీ కనపడి మురిపిస్తుంది. చూద్దాం సంతోషిద్దాం ఓటేద్దాం అంటూ ముందుకు కదిలాడు కూరగాయలు అమ్ముతున్న మాజీ ప్రైవేట్ స్కూల్ టీచర్.

- చింతపట్ల సుదర్శన్, 9299809212

పీత్రుసావుము వ్యవస్థలై రూమీణ మహిళల పేరీరాటం - హాల్ఫరూ

కచ్ గుజరాత్లో చాలా మందికి పరిచయమైన ప్రాంతమే అక్కడి ఎలిబ్రాయిడరీ పరిశ్రమ గురించి చాలా చెప్పుకుంటారు. కొండ కల్వన కొన్ని వాస్తవ పరిస్థితుల ఆధారంగా ఈ ప్రాంతాన్నే తీసుకుసిన ఒక అద్భుతమైన కథ అల్లి తీసిన గుజరాతీ సినిమా పేలల్లరూ 2019లో వచ్చిన ఈ సినిమా చాలా మందిని అలరించింది. అభీషేఖ్ షా దర్శకత్వంలో శ్రద్ధాదంగర్ ముఖ్యపాత్రలో నటించిన ఈ సినిమాకి ఆ సంవత్సరం జాతీయ స్థాయిలో ఉత్తమ సినిమా అవార్డు వరించింది. 1970ల ప్రాంతంలో కథ అల్లబడింది. ఉత్తర భారత దేశంలో పిత్తస్వామ్య వ్యవస్థ నేపథ్యంలో తీసిన సినిమా ఇది. స్త్రీలను పూర్తిగా నాలుగు గోడల మధ్య బంధించి వారి ఆలోచనలను నడవడికను ఆభరికి వారి కలలను కూడా నియంత్రించే పిత్తస్వామ్య భావజాలాన్ని ఒక ఊరిలోని స్త్రీలందరూ కలిసి ఎదుర్కొన్న విధానం ఈ సినిమాలో చాలా స్వార్థిదాయకంగా చూపించగలిగారు. అంతే కాకుండా దర్శకులు కుల వ్యవస్థ, మూడఁనమ్కాలు సమాజంలోని మనుష్యుల జీవితాలను ఎంత నిరీక్షయంగా మారుస్తున్నాయో కూడా విజయవంతంగా చూపించారు. అసలు ఈ కథను అల్లిన విధానంలోనే ఒక విశిష్టత ఉంది. అభీషేఖ్ షాకి ఇది మొదటి చిత్రం. దీనితి కథ కూడా వారే తయారు చేసుకున్నారు. కచ్ ప్రాంతంలో ప్రజాస్ాహిత్య అనే ప్రాంతంలోని ఒక జానపద కథని తీసుకుని అక్కడి పిత్తస్వామ్య భావజాలం ఆధారంగా దాన్ని అల్లి, స్త్రీల మనసులపై ఆలోచనలడై నియంత్రించి అపాదిస్తున్న సామాజిక వ్యవస్థను దాని కింద నవలిగి పోతున్న స్త్రీల అంతరంగాన్ని చిత్రించడంలో నూటికి నూరు శాతం విజయం సాధించారు ఈ చిత్ర యూనిట్.

కచ్ ఒక చిన్న పలైటారు. చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతం ఇది ఇక్కడ అధికారమంతా పురుషులదే. స్త్రీలను వీరు ఎందులోనూ భాగస్వాములుగా చూడరు. అసలు స్త్రీలు బైటికి కనిపించేదే నీటి కోసం వెళ్తప్పుడు. అక్కడ కూడా ఎన్నో ఆంక్షల మధ్య వీరు కలిసి ఉండవలసి వస్తుంది. వితంతువైన స్త్రీలతో మాట్లాడడానికి స్నేహం చేయడంపై ఎన్నో ఆంక్షలు. ఆ ఊరిలో పురుషులందరూ కలిసి గర్జా న్యుత్యం చేస్తారు. కానీ స్త్రీలకు ఈ న్యుత్యం నిషిద్ధం. అలాగే అందమైన ఎంబ్రాయిడరీ చేసే కళ స్త్రీల సొంతం. కానీ ఈ ఊరి స్త్రీలకి ఒ

స్వాతంత్యం లేదు. కుట్ట పనిచేసే స్ట్రీలను శిక్షిస్తారు. తమ మనసుకు నచ్చిన పనులేవీ చేయలేక ఏ మాత్రం ఉత్సాహం లేని జీవితాలు జీవిస్తున్న స్ట్రీలు వారంతా. ఈ సినిమాలో 12 స్ట్రీ పాత్రలను గమనిస్తాం. ప్రతి ఒక్కరూ అద్భుతంగా నటించారు. ఆ ఊరికి కొత్తగా వివాహమయి మంజరి అన్న అమ్మాయి వస్తుంది. ఎంతో జీవం ఉన్న అమ్మాయి. కానీ అక్కడి స్ట్రీల మొహాలలో ఎక్కుడా ఉత్సాహం కనిపించదు. నిలువెత్తు అహంకారంతో దగ్గరకొచ్చే భర్త, అధికారం చెలాయించే పెద్దలు వీటి మధ్య ఆమెకు ఊపిరాడదు. ఆమెకు వచ్చిన కుట్ట పనులు, ఆమె మెచ్చిన సృత్యం అన్న ఇక్కడ నిషేధం. చుట్టూ పక్కల స్ట్రీల పరిస్థితి ఇంకా దయనీయంగా ఉంటుంది. వితంతువైన కారణంగా తోటి స్ట్రీలతో మాట్లాడవద్దు అన్న నిషేధాలు, వీటి మధ్య ఆమె జీవితం నరకప్రాయమవుతుంది. నీటి కోసం స్ట్రీలందరూ కలిసి తమ బిందలతో ఎంతో దూరం వెళ్లవలసి వస్తుంది. ఒక రోజు దారిలో వారు ఒక మగవ్వేకి స్పృహ లేకుండా పడి ఉండడం చూస్తారు. నిషేధం అని తెలిసినా అతనికి నీరు తాగిస్తుంది మంజరి. మొట్ట మొదట ఆ ఊరి కట్టబాట్లపై ఆమె మౌనంగా జరిపే తిరుగుబాటు అది . మరుసటి రోజు మళ్ళీ అతను అక్కడే వారికి కనిపిస్తాడు. తనకు చేసిన సహాయానికి డోలు వాయించి వారిని త్యాపై పరచడం తప్ప తాను మరేమీ చేయలేనని అతను చెప్పాడు. డోలు అన్న మాట విన్న మంజరిలో ఉత్సాహం పుడుతుంది. ఒకసారి డోలు వాయించమని అతన్ని ఆడుగుతుంది. అద్భుతంగా వాయించే అతని నైపుణ్యంతో నిద్రాంఘమై ఉన్న నర్తించాలనే కోరక ఆమెలో కలిగి దానికి అఱుగుణంగా నర్తించడం మొదలుపెడుతుంది. మైమరిచి నర్తిస్తున్న ఆమె ఆనందాన్ని, ఆ అందాన్ని, స్నేచ్ఛను చూసి తమ భయాలను వీడి ఇంకొందరు ఆమెతో కలుస్తారు.

ఇంత మంది నిజమైన కళాకారుల ప్రతిఫలనతో ఆ సృత్యం ప్రతి ఒక్కరి మనసులో నుంచి వచ్చి వారిలో ఉత్సాహంనీ నింపుతుంది. ఆ ఊరి శ్రేలందరిలో రూ ఉత్సాహం ప్రసరిస్తుంది.

గ్రాంసను ఆ ప్రైలు నృత్యంతో ఎదుర్కొన్న విధానం ఆకట్టుకుంటుంది. తమపై జరుగుతున్న అన్యాయాల నుండి విముక్తి పొందానికి ఆ ప్రైలు సాగించిన పోరాటంలో ప్రపంచంలో అణిచివేతకు గురించుతున్న జాతుల ఆవేదన కనిపిస్తుంది. ఆ హింస నుండి క్లించుకోవడనికి తమ ప్రాణాలను సైతం లెక్కచేయని విషవాత్సర్క దర్శవాదం కనిపిస్తుంది. కేవలం నృత్యం కోసం వారు తీసుకున్న స్నేహితో తమ అస్తిత్వాలను కాపాడుకోవాలనే బలమైన అవసరం, తమ జీవితాలను అర్థవంతం చేసుకోవాలనే తీవ్రమైన కోరిక నిపిస్తాయి. దాని కోసం వారు సాగించిన హౌన పోరాటం చాలా క్లెప్పజకరంగా ఉంది.

మరో గొప్ప విషయం ఈ సినిమాలో మనకి కనిపించేది, లుండరిని మద్దవయను గృహిణులుగా చూపించారు. ఒక్క

పి.జోయిత్, 9885384740

చిన్న కథ

జెదార్కం

ఉదయం పదిగంటలవుతుండగా నా సెల్ మోగింది. చూడ్నును గడా - అనంతం దగ్గర నుండి ఆ ఫోన్ కాల్. పుస్తకాల అర సర్దుతున్న నేను నా పని అపి ఫోన్ ఎత్తేను.

నేను "హలొ" అనే అవకాశం యివ్వకుండానే అనంతం మాట్లాడడం మొదలు పెట్టేడు.

"శేషగిరికి ఆక్రిడెంట్ అయి చావు బతుకుల్లో అపోలో హస్పిటల్లో ఉన్నాడట. నేను నీ దగ్గరకే బయలు దేరుతున్నాను. రెడీగా ఉండు. వెళ్లి చూద్దాం" నేను మాట్లాడడానికి ఆస్కారం యివ్వకుండానే ఫోన్ పెట్టేశాడు అనంతం.

నాకు ఆశ్చర్యం కలిగింది. ఎంత చావు బతుకుల్లో ఉంటేనేం - శేషగిరిని చూడడానికి అనంతం వెళ్లడమేమిటి అసలు? నాకు అంతుపట్టడం లేదు. పుస్తకాలు సర్దడం అపి లుంగి లోంచి పాంటు చోక్కులోకి మారి అనంతం రాక్కోసం ఎదురు చూడసాగేను.

అనంతం, నేనూ ఒకే ఆఫీస్ లో ముపై ఏళ్ల పాటు పనిచేసి ఓ సంవత్సరం తేడాతో రిటైర్యూం. నా కంటే తనే ఓ ఏడాది పెద్దవాడు. చాలా మంచి వ్యక్తిత్వం గలవాడు. పరోపకారానికి

- కోనే నాగ వెంకట ఆంజనేయులు

9290660220

పెట్టింది పేరు అనంతం. శత్రువుని కూడా ప్రేమించే మంచి మనస్తత్వం అతనిది.

కానీ అజాత శత్రువుకి కూడా అజ్ఞాత శత్రువులు ఉండడం సహజమైపోయిన కాలం కదా యిది.

ఒకప్పడు అనంతానికి ఆప్తమిత్రుడైన శేషగిరి తన స్వపయోజనం కోసం అనంతానికి ఏ ప్రమేయం లేని ఓ స్న్యంలో అతని పేరు యిరికించి - అనంతం ప్రజల సౌమ్య చాలా దోషకున్నాడనే అభియోగం మోహించాడు.

ఆ అభియోగాన్ని నమ్మి - ఆ స్న్యంలో చేరి డబ్బు పోగొట్టుకున్న వాళ్లంతా అనంతం మీద ఆకారణంగా ద్వేషం పెంచుకున్నారు. అనంతం తమ సొత్తంతా దోషకున్న దోషిదీ దొంగగా భావించారు. ఎవరో అనంతం మీద కేను పెడితే పోలీసులు అరెస్ట్ చేసి బెయిల్ మీద విడుదల చేశారు అనంతాన్ని. కోర్టులో కేను నడుస్తోంది.

పది నిముషాల్లో అనంతం తన స్వాస్థ మీద మా యింటికి వచ్చాడు. నేను వెనుక ఎక్కునే స్వాస్థ అపోలో హస్పిటల్ వైపు పోనిచ్చాడు అనంతం.

శేషగిరి తన కారు ట్రైవ్ చేసుకుంటూ వెళుతుండగా ఎదురుగా వచ్చిన ట్రుక్కు వేగంగా అతని కారుని ఢీ కొనడంతో కారు తుక్కుతుక్కేందట. ఎవరో గమనించి శేషగిరిని వెంటనే హస్పిటల్లో జాయిన్ చేశారట. స్వాస్థ నడుపుతూనే దారిలో అనంతం విశదీకరించిన విషయమిది.

పదిపోను నిముషాల్లో మేము అపోలో హస్పిటల్ చేరుకున్నాము. అనంతం రాక చూసి శేషగిరి కుటుంబ సభ్యులు అంతులేని ఆశ్చర్యానికి గురయ్యారు. శేషగిరి కొడుకుని పలకరించి బెడ్ దగ్గరకు నడిచాము అనంతం, నేనూ.

అనంతాన్ని చూసి కళ్లనీళ్లు పెట్టుకున్నాడు శేషగిరి. ఒళ్లంతా కట్టు కట్టి ఉన్నాయి. తల మీద కూడా కట్టు కట్టి ఉంది. చాలా దీన పరిస్థితిలో ఉన్నాడు శేషగిరి. రక్తం చాలా పోయిందట. ప్రమాద తీవ్రత ఎక్కువగానే ఉన్నట్లు అర్ధమయింది మాకు.

తనమై అభాండాలు వేసి అవమానాల పాలు చేసినా అవేమీ పట్టించుకోకుండా తనని చూడడానికి వచ్చిన అనంతం చేతులు పట్టుకుని పశ్చాత్తాపంతో కుమిలి పోసాగేడు శేషగిరి. అనంతం అతని చెయ్యి పట్టుకుని అనుసయించాడు. నెమ్ముదిగా మాట్లాడుతూ అనంతం మీద లేనిపోని అభియోగాలు మోహించి చింతించ సాగేడు శేషగిరి.

"ఇప్పటికైనా నా తప్పు సరిదిద్దుకుంటాను అనంతం" అంటూ అప్పటికప్పడు నర్జోతో పేపర్, పెన్ తెప్పించుకుని తన వాంగూలం రాయించాడు. జరిగిన దానిలో అనంతం

ప్రమేయం ఏమీలేదని తాను తన స్వార్థ బుద్ధితో కావాలనే అనంతాన్ని ఆ స్వాంలో యిరికించాననీ, అనంతం ఏమీ తెలియని నిర్దోషి అని రాయించి అతి కష్టం మీద లేచి కూర్చుని ఆ పేపర్ మీద తన సంతకం చేశాడు శేషగిరి. అక్కడే ఉన్న హస్సిటల్ సిబ్బుంది ఇద్దరితో సాక్షి సంతకాలు కూడా పెట్టించి ఆ కాగితాన్ని అనంతం చేతిలో పెట్టి బోరుమన్నాడు శేషగిరి.

మరి కాసేపటిలో శేషగిరి ప్రాణాలు అనంత వాయువుల్లో కలిసి పోయాయి. డాక్టర్లు శేషగిరి మరణాన్ని ధృవీకరించి అతని ముఖంపై దుష్టి కప్పేశారు.

శేషగిరి కుటుంబసభ్యుల రోదనలు మొదలయ్యాయి. అనంతం ఆ కుటుంబసభ్యులను ఓదార్థేడు. ఫార్మాలిటీస్ పూర్తయి బాడిని కుటుంబ సభ్యులకు అప్పగించేసరికి తైము ఒంటి గంట దాటింది.

అంబులెన్స్ వెనుకే మేమిద్దరమూ శేషగిరి ఇంటికి వెళ్లేము. అక్కడి వ్యవహారాలు పూర్తిచేసి శవాన్ని స్కూసానానికి తరలించేరు. మేమూ అనుసరించేము.

శేషగిరి పార్ట్రివ శరీరానికి అంత్యక్రియలు పూర్తయ్యాయి. చిత్త మంటలకు నమస్కరించిన అనంతం తన జేబులోంచి శేషగిరి సంతకం చేసిన వాంగ్యాలం కాగితాన్ని తీసి చిత్త మంటల్లో వేసేశాడు గభాలున. క్షణాల్లో ఆ కాగితం

బుగ్గెపోయింది. అతని ఈ చర్యను చూసి నేను నిర్మాంతపోయి తన ముఖం పైపు చూశాను. మరేం మాట్లాడవద్దని సైగ చేశాడు అనంతం.

కాసేపు తరువాత మేమిద్దరం స్కూసానంలోంచి బయటకు వచ్చేశాము. బయటకు రాగానే నేను నోరు విప్పేను ఆత్రంగా.

“ఏమిటిలా చేశావు అనంతం? నువ్వు నిర్దోషివని నిరూపించుకునే మంచి అవకాశాన్ని ఎందుకు మంటల పాలు చేశావు?” అని అడిగేశాను విస్మయం వీడకుండానే.

నవ్వేడు అనంతం. “నువ్వు చెప్పింది నిజమే! ఆ వాంగ్యాలం సాయంతో నేను నిర్దోషినని నిరూపించుకుని కేసు నుండి బయట పడవచ్చును. కానీ అప్పుడు నా మీద తప్పుడు అభియోగం మోపినందుకు - మరణించిన శేషగిరిని అందరూ దూషిస్తారు కదా! మరణించిన మనిషిపై ఎవరైనా ఎందుకు దేవుం పెంచుకోవాలి? పోయినోళ్ళందరూ మంచివాళ్ళే అని కదా నానుడి. దాన్ని అలాగే ఉండనిద్దాం. ఆ మంచితనం కాలిపోకూడదనే అతడిచ్చిన వాంగ్యాలాన్ని మాత్రం కాల్చే శాను. కోర్టులో నా నిర్దోషితావ్యాన్ని నేనే నిరూపించుకుంటాను. ఆ నమ్మకం నాకు ఉంది” ధృఢంగా చెప్పేడు అనంతం.

అనంతం ఔదొర్యానికి మరోసారి చేతులు జోడించి నమస్కరించబోతే నా చేతుల మీద చెయ్యి వేసి వారించాడు అనంతం.

9 తరువాయి... ఆ మాటలు ఇనంగే “ఏం అదురుష్టమే బిడ్డా. మొన్నమొన్నటి దాన్న నేనూ ఊళ్ళనే ఉన్న. నా పనులు నేనే జేసుకున్న. ఇప్పుడు ఒంట్లే ఆ ఒసర లేకుంట్లేది. చిన్న పట్ట సుత పట్టుకోవత్తలేదు. చేతులు పట్టురప్పినయ్య. ఉత్తగే పుస్కివోతానయి. కండ్లు సుత సజరిత్తలేవు. పురంగా మన్ములైనయి. మొన్నటికి మొన్న పొయ్యికాడ గట్టనే కనవడక చేయికాల్చుకున్న. తొలంతా ఊడిపోయింది. గా ముఖ్యట దెవ్మి కొడుకు, కోడలు శారద ఆగమేఘాల మీద ఉరికచ్చిపు. “ఈడ ఒక్కదానివే ఉండుడు ఎందుకంటే ఇనిపించుకోవు. మాతోనట్టుగా రమ్మంటే రావు. ఇప్పుడయింది చాలు. చేయి కాలింది. గిట్లనే రేపేమన్న అడ్డంబడితే ఎట్ల. కాలో చేయో ఇరుగుతే. ఎవడు జెయ్యాలె. చక్కగా మాతోనట్టుగా వచ్చి ఉండు. ఇల్లు పెద్దగనే ఉండే. యాల్లకు తిని ఉండక ఎందుకచ్చిందని మాట్లాడిపు. అయినా నేను రాన్న. నాకేమైతది. ఎవలన్న సాయం జేత్తరు. బోంది గల పాణమున్నంత వరకూ ఊళ్ళనే ఉంటా అని నెత్తినోరు కొట్టుకుని మొత్తుకున్న. నా మాటింటనే. నన్ను లెక్కజేత్తనే. ఎంత బుదర కించింట్లు అనుకున్నవ్. కాలు కింద పెట్టుకుంట సూసుకుంటం అన్నరు. అఖరికి ముల్లెమూట సర్దుకొని హన్సుకొండకు దీస్కుచ్చిపు. ఇప్పటికి వడాది దాటింది. ఈడ సుట్టూ ఎట్ల చూసినా అంత్రాల మీద అంత్రాల వోసి కట్టిన బంగ్లలే. ఎవలింటికి జూసినా పెద్ద పెద్ద పాటకులే. మందలించేతందుకు మానపురుగు బైట కనవడరు. ఎవలి అర్పల వాళ్ళంటరు. ఇంట్ల కొడుకు.. కోడలన్న మాట్లాడతరా అంటే అదీ లేదు. పొద్దున లేవంగనే ఏగిరమేగిరంగా తయారైతరు. నాకో ముద్ద పడేసి.. మాపటేలకు ఇంత బల్లమీద పెట్టి ఎవలిసక్కిన వాళ్ళ నోకరికి

వోతరు. మనువడు.. మనువరాలు కాలేజీకి వోతరు. పొద్దంతా ఒంటినక్కోలే ఇంట్లనే పడుండాలె. టీవీ సూడాలె. లేకుంటే పండుకోవాలె. సాయంత్రమన్న కొద్దిసేపు ముచ్చట పెడతరనుకుంటే అదీ లేదు. వచ్చుడు వచ్చుడే కోడలు పనిమీద పడతది. కొడుకు అర్పల జొత్తడు. పిల్లలూ అంతే. ఏదీ తోసదు. నన్ను ఆళతోనట్టుగా ఉంచుకున్నరే గని నా అర్ప.. తినే కంచం.. పండే మంచం అన్ని ఎక్కే. రోగిష్టి దాన్ని జూసినట్టుగా జూస్తరు. ఓ మాట ఉండదు. ఏదీ ఉండదు. పొద్దంతా పెద్దపిట్ట లెక్కన కంటెగోడ గాక నిలవడి అటీటూ జూసుకుంట రోజులు గడుపుతాన. దేవుడు ఎప్పుడు కొంటవోతడోనని ఎదురు జూత్తన. మా ముసలాయ ఇంత సంపాయించి నా పేర పెట్టిందు గావట్టే కొడుకు ఈ మాత్రం దగ్గరికి దీసిందు. లేకుంటనా ఏనాడో నన్ను ఆవలికి నూకుతురు.” అని గుండెలోని బాధనంతబిని లచ్చముతోని వెల్లబోనుకున్నది రాజవ్య. ఇంకా జెప్పబోతుండగా “అమ్మ, తిన్నుంక మళ్ళ రమ్మన్న కదా? ఆడ కూసోని ముచ్చట్లు వెడతానవా? రా మళ్ళ పరీక్ష జేయాలె” అని ల్యాబ్ టెక్నిషియన్ పిల్వంగనే “సరే బిడ్డా మళ్ళ వత్త” అంటూ లేచి అటు వైపుగా నడిచింది రాజవ్య. “ఈ ముసలోల్లు అంటనే కంటగింపయిది ఇప్పటి మనుషులకు. సంపాయించున్న ఫాయిదా లేదు. సంపాయించి ఫాయిదా లేదు. గిసోంటోళ్ళ కోసమా జీవితాంతం తండ్లుడింది. నోరు గట్టుకొని బతికింది. అసలు ఈ ముసలితనమే లేకుంటే మంచిగుండు. నేనే అనుకున్న నాలెక్కనే ఇంటికో కథ” అని మసులోనే అనుకుంట దీనంగా మొహం పెట్టి కన్నురెపు గొటకుండ రాజవ్యనే జూసుకుంట అట్లనే ఉండిపోయింది లచ్చప్ప.

ఆక్షర కళా యాత్రకు ముప్పె వసంతాలు

అక్షరం - అక్షయం

అక్షరం - ఆలయం

అక్షరం - ఆయుధం

అంటూ అక్షరాన్యత ఉద్యమం అభిలాంధ్ర (ఉమ్మడి అంధ్రప్రదేశీ) ప్రజానీకాన్ని తట్టి లేపింది. అక్షరకళా యాత్రలు అందుకు ప్రాణప్రదంగా నిలిచాయి.

ఈ కళాయాత్రలు పారశాల, కళాశాలల విద్యార్థులతో పాటు ఆబాలగోపాలాన్ని, పండిత పామరజనాన్ని విపరీతంగా రంజింప చేసాయి. ఛైతన్య పరిచాయి. చదువుకోవడానికి వయస్సుతో పని లేదని, చదువు అందరికీ ఓ జీవితావసర వనరు అని తేటటెల్లం చేసాయి.

స్వాతంత్ర్యానంతరం కుల, మత, భాషా, ప్రాంత బేధాలను అధిగమించి కోట్లాడి మంది హృదయాలకు స్వార్థినందించిన ఓ గొప్ప కళాయాత్రగా నిలిచిపోయింది.

అయితే ఈ ఆక్షర కళాయాత్ర భూమిక గురించి కొంత చెప్పుకోవాలి. “దేశం కోసం సైన్స్.. ప్రజల కోసం సైన్స్.. శాంతి కోసం సైన్స్” అనే నినాదాలతో భారతదేశ వ్యాప్తంగా 1987లో ‘భారత విజ్ఞాన యాత్రలు’ నడిచాయి.

కళారూపాల ద్వారా ప్రజలలో ఓ ప్రత్యామ్మయం, శాస్త్రియ ఆలోచనా విధానానికి ఓ సంఘటిత శక్తిగా తెరదీసాయి. కోట్లాడి మంది హృదయాలను ఉద్యమ ప్రేరణతో కదిలించాయి. అక్షోబరు 2న విభిన్న ప్రాంతాల నుండి ఈ ఐదు మహా కళాయాత్రలు బయలుదేరి రోజుకు 15 - 20 ప్రదర్శనలతో ఆయా

- కె.శంతారావు, (ఉమ్మడి రాష్ట్ర కన్ఫెరెన్స్) 9959745723

రాష్ట్రాల్లో, ఆయా భాషల్లో ప్రదర్శన విచ్చు కుంటూ మధ్యప్రదేశ్ రాజధాని భోపాల్కు నవంబరు 14న చేరుకున్నాయి.

రానున్న కాలంలో కాలుఖ్య నివారణ నుండి దేశ ప్రజలను కాపాడేందుకు కళాకారులుగా, సైన్స్ ఉద్యమ కార్యకర్తలుగా, పైన్స్ ఉద్యమ కార్యకర్తలుగా వేలాది మంది భోపాల్ గ్ర్యాన్ (కార్బ్రైడ్) బాధితుల సాక్షిగా ఆక్రూడ ప్రతిజ్ఞ పూనారు. ఇదో చారిత్రక సందర్భం.

చిత్తపుద్ధితో ప్రచారంలో పాల్గొంటే ప్రజలు ఎప్పుడూ ఆదరిస్తారని ప్రజాదరణకు భాషా ప్రాంతాలు కులమతాలు అడ్డుగోడలు కావని రుజువైంది.

ఈ మొత్తం బృహత్తర కార్యక్రమానికి కేరళ శాస్త్ర సాహిత్య పరిషత్ (కె.ఎస్.ఎస్.పి) సారథ్యం వహించగా, రూపకల్పన చేసింది ప్రజా శాస్త్రవేత్త శ్రీ ఎం.పి.పరమేశ్వరన్.

ఈ యాత్ర స్వార్థితో ప్రతి రాష్ట్రంలో భారత జన విజ్ఞాన సమితి (బి.జి.వి.ఎస్)లు ఏర్పడ్డాయి. అధ్యక్షులుగా ఇటీవల మరణించిన సీనియర్ ఐ.ఎ.ఎస్ అధికారి శ్రీ బి.పి.ఆర్ విఠల్గారు ఎనలేని సేవలందించారు.

1990	సంవత్సరాన్ని
ఐక్యరాజ్యసమితి	అంతర్జాతీయ
అక్షరాన్యతా సంవత్సరంగాను, 90 వ దశకాన్ని అక్షరాన్యతా దశకంగానూ ప్రకటించింది.	

ఈ	సందర్భాన్ని
పురస్కరించుకుని	బి.జి.వి.ఎస్
రంగంలోకి దిగింది. సాక్షరతా ఉద్యమానికి శ్రీకారం చుట్టింది.	
అప్పటికే సంపూర్ణ అక్షరాన్యతా ఉద్యమంలో తలమునకమైన కేరళ తన అనుభవాలను దేశవ్యాప్తంగా పంచడానికి సిద్ధపైంది.	

తొలుత ఆక్షరకరా యాత్రలకు రూపకల్పన చేసింది. అప్పటికే భారత జన విజ్ఞాన యాత్ర (కళాయాత్ర) అనుభవాలు తెలుగు ప్రజాసీకం చవిచూసారు. కొందరు వ్యక్తులు, కొన్ని సంస్థలు వెన్నుంటే రంగంలోకి దూకి స్వచ్ఛందంగా శాస్త్ర ప్రచారం చేసారు. డాక్టర్లు, పైంటిస్టులు, మేధావులు, విద్యావేత్తలతో 'జన విజ్ఞాన వేదిక' ఏర్పడింది. అభ్యాదయం సైన్స్ పట్ల ఆసక్తి కలిగిన గ్రామీణ యివత కూడా ఇందులో భాగస్వామ్యం అయింది.

కళాయాత్రలో చేప్పి అంశం వస్తువు ఒక్కటే. ఆ యాత్రకు శాస్త్ర ప్రచారం వస్తువు అయితే, ఈ ఆక్షర కళాయాత్రకు వస్తువు ఆక్షరస్వతను సాధించడం.

అయితే రూపాలు మారుతుంటాయి. ముందుగా పాటలు ఉంటే, ఆ పాటలకు అనుగుణంగా అభినయ గీతాలు, సంగీత శిల్పాలు, సృత్యాలు, సృత్యరూపకాలు, కోలాటాలు, చక్కబజ్జనలు, పల్లె సుద్ధలు.. ఇలా ఎష్టేనా కళారూపాలను మనం రూపొందించుకోవచ్చు.

తదనుగుణంగా తొట్టుతొలుత హైద్రాబాద్లో సుందరయ్య విజ్ఞాన కేంద్రంలో రచయితల వర్క్షాప్ జరిగింది. డా.ఐ.ఎస్.నారాయణరెడ్డి ప్రారంభించారు. అటు శ్రీకాకుళం అనంతపురం నుండి ఇటు మహబూబ్‌నగర్ నిజమాబాద్ వరకు ఎందరో ముఖ్య రచయితలు పాల్గొన్నారు.

పాటలు, లఘు నాటకాలు, పల్లెసుద్ధలు, సంవాదాలు, పిట్టల దౌర వంటి ఏక పాతలు మొంగా ఎన్నో రచించారు. 'చదువు-వెలుగు' గా ఓ పుస్తకం వచ్చింది. ఎంపిక చేసిన పాటలతో 'ఆక్షరం' క్యాసెట్ విడుదలింది. ఉద్యమ శ్రేణులతో పాటు జనాన్ని ఉప్రొతలూగించింది.

ఆ తదుపరి ప్రతి జిల్లా నుండి ముగ్గురు (ఓ గాయకుడు - ఓ దర్శకుడు - ఓ వాయిద్య కారుడు) బృందంతో మొత్తం 23 జిల్లాల నుండి 70 మంది కళాకారులతో రాజమండ్రిలో దవళేశ్వర కేంద్రంగా ఓ అధ్యాత్మమైన వర్క్షాప్ జరిగింది. క్యాంప్ డైరెక్టర్ సుప్రసిద్ధ దర్శకులు శ్రీ టి.జె.రామనాథం, సినారె శిబిరాన్ని సందర్శించి కళాకారుల క్రమశిక్షణను,

నిమగ్గుతను గమనించి ముగ్గులయ్యారు. ఈ వర్క్షాప్, కళాయాత్ర జిల్లా, స్థానిక కళాయాత్రలకు ఓ నమూనాగా నిలిచిపోయింది.

కళాయాత్రల్లో పాటల భావానికి అనుగుణంగా సజీవ దృశ్యం చూడటంతో ప్రజల హృదయాలపై నిజ జీవితం తొరట్టడేది. అలరించడంతో పాటు ఆలోచింపజేసేది. ఏ

ప్రచారానికైనా అంతిమ లక్ష్యం ప్రజాకదలిక. ఆ విధంగా ప్రజలు ఎక్కడికక్కడ కదిలి స్వచ్ఛందంగా ఆక్షరస్వతా కేంద్రాలను నెలకొల్పు కున్నారు. చదువుకున్నారు.

మతం మనుషులను వేరు చేయవచ్చు. కాని కళ ప్రజలను ఏకం చేస్తుంది. ఇదే విషయాన్ని కళా యాత్ర ముగింపు సభలో బి.పి.ఆర్. విరల్ గారు అన్యాపదేశంగా వక్కాణించారు.

అప్పుడు దేశంలో ఓ పక్కా అధ్యాని రథయాత్ర నడుస్తున్నది. మరో పక్కా ఆక్షర కళాయాత్ర నడుస్తున్నది. ఒక యాత్ర

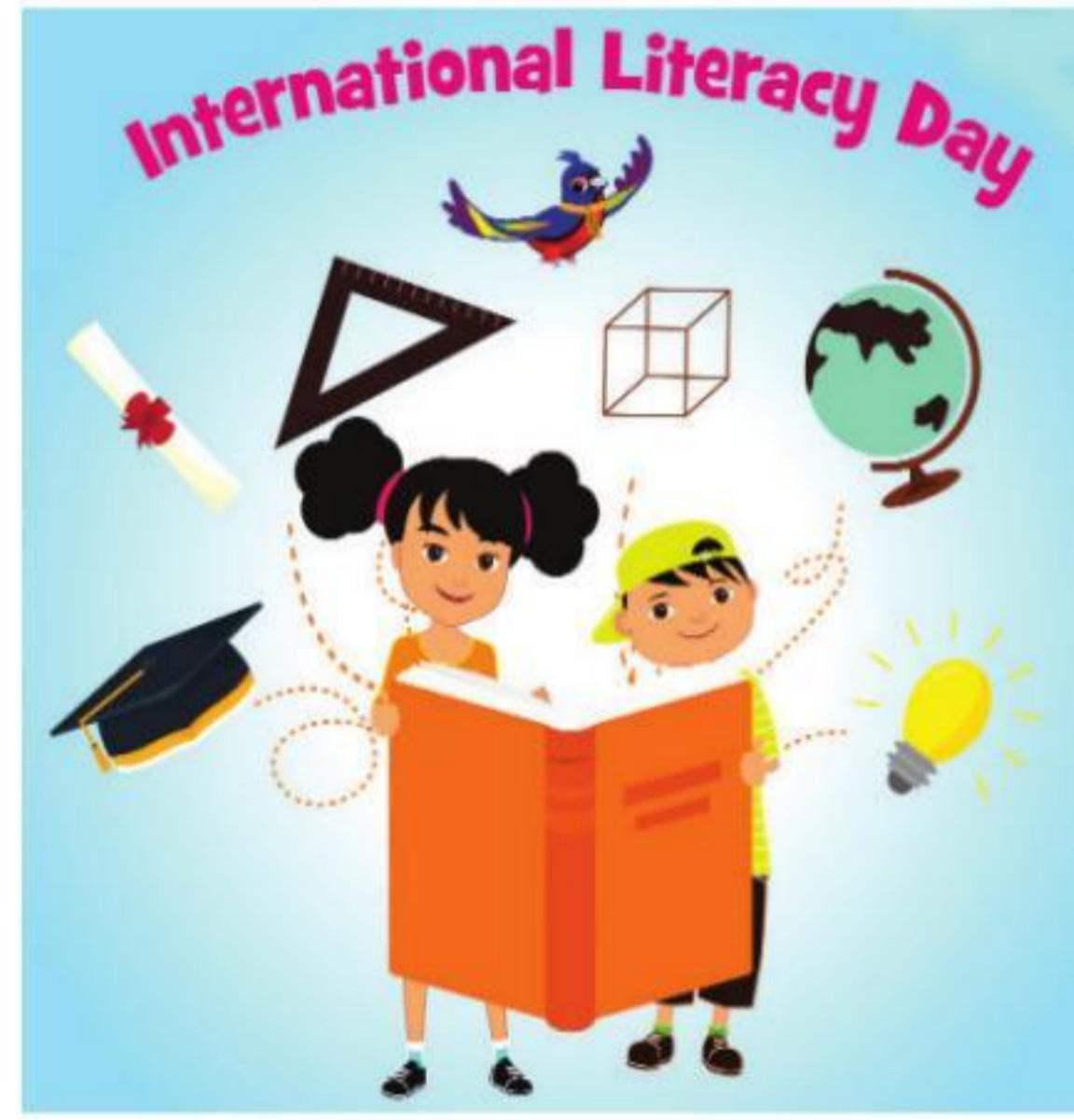
మనుషులను చీల్చుకుంటూ పోతుంటే మా కళా యాత్ర మనుషులను కలుపుకుంటూ పోతున్నదని హర్షధ్యానాల మధ్య ప్రకటించారు.

ఆ తర్వాత నూతన ఆర్థిక విధానాలకు వ్యతిరేకంగా రూపొందిన వీధి నాటిక ఉద్యమానికి ఈ ఆక్షర కళా యాత్ర ఎనలేని ప్రేరణ

నిచ్చింది. అలాగే ఆక్షరా స్వతా ఉద్యమంలో చదువు కున్న మహిళలు, ఓ సంఘటిత ఉద్యమ శక్తిగా పొదుపు సంఘాలు ఏర్పాటు చేసు కోవడమే

కాకుండా, సారా వ్యతిరేక ఉద్యమానికి జీవ గ్రెగా నిలిచిన విషయం మరువ రానిది.

◆◆

వెయిలీక్

గౌరైల కాపరి యుక్తి

ఈక గౌరైల కాపరి తన గౌరైల్చి ఒక కొండ మీదకు మేపుకి

$$+ + = 15$$

$$+ + = 21$$

$$\times + = 20$$

$$+ \times = ?$$

పైన కనిపిస్తున్న బొమ్మలో లెక్కితెల్లండి రకరకాల ఆకారాలు, వాటి మొత్తాన్ని కూడితే వచ్చే సంబ్యులున్నాయి. దేనికి ఎంత అంకెను ఉపయోగిస్తే ‘?’ దగ్గర సరైన సమాధానం వస్తుందో త్రై చేయండి చూద్దాం...

తేడాలు ఒకేలా కనిపించే పక్కన ఉన్న రెండు బొమ్మల్లో పది తేడాలు ఉన్నాయి. అవి ఏవో కనిపెట్టండి చూద్దాం..

తోలుకొని వెళ్లాడు. దొంగోకడు వచ్చి, గౌరైల కాపరిని కత్తెతో బెదిరించి, ఒక గౌరైను ఎత్తుకుపోడానికి ప్రయత్నం చేస్తుండగా గౌరైల కాపరి, “దొంగను ఎదిరించి లాభం లేదు” అని గ్రహించి “అయ్యా నేను ఈ రోజు మేతకు తోలుకొచ్చిన గౌరైలన్నీ నాసిరకమైనవే, రేపు మేలిరకం గౌరైలు తెస్తాను, అప్పుడు తమకు నచ్చిన గౌరైపిల్లని తీసుకోవచ్చు” అని చెప్పాడు.

గౌరైల కాపరి అమాయకుడు కాబట్టి నాతో గొడవ పడటం లేదు అనుకొని ‘రేపటి వరకూ నేను ఆగలేను ఈ రాత్రే మీ గౌరైల దొడ్డికి వస్తాను, నాకు మంచి గౌరైను ఇవ్వు అయితే ఈ విషయం మీ ఊరు వారికి చెప్పుకు” అని అన్నాడు దొంగ.

“నరే” అని మాటిచ్చారు గౌరైల కాపరి.

ఆ రాత్రి తన గౌరైల దొడ్డికి వచ్చిన దొంగకు ఒక కుక్కను ఇచ్చాడు గౌరైలకాపరి.

“ఇది గౌరైకాదు కుక్క” అని దొంగ అనగా...

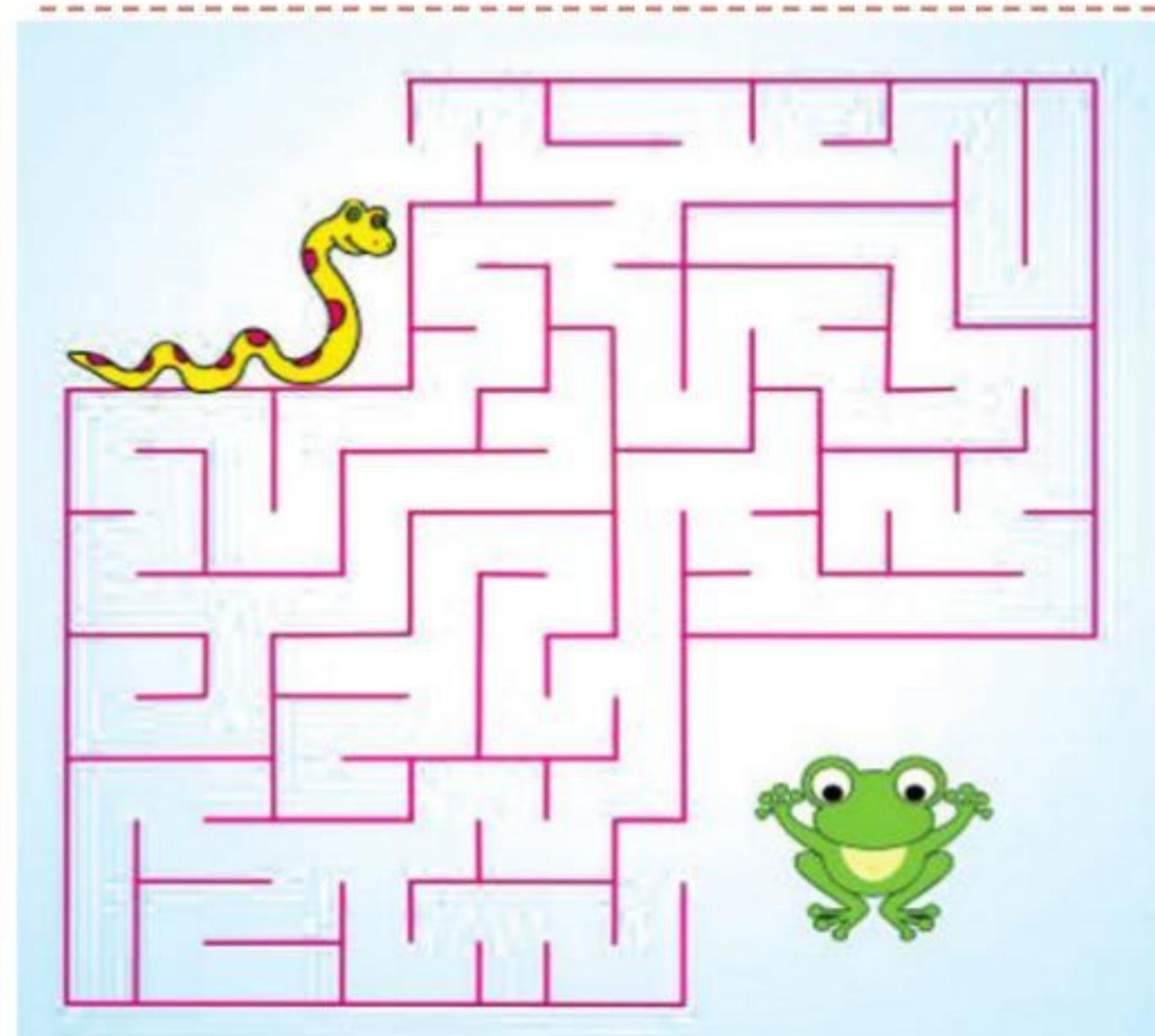
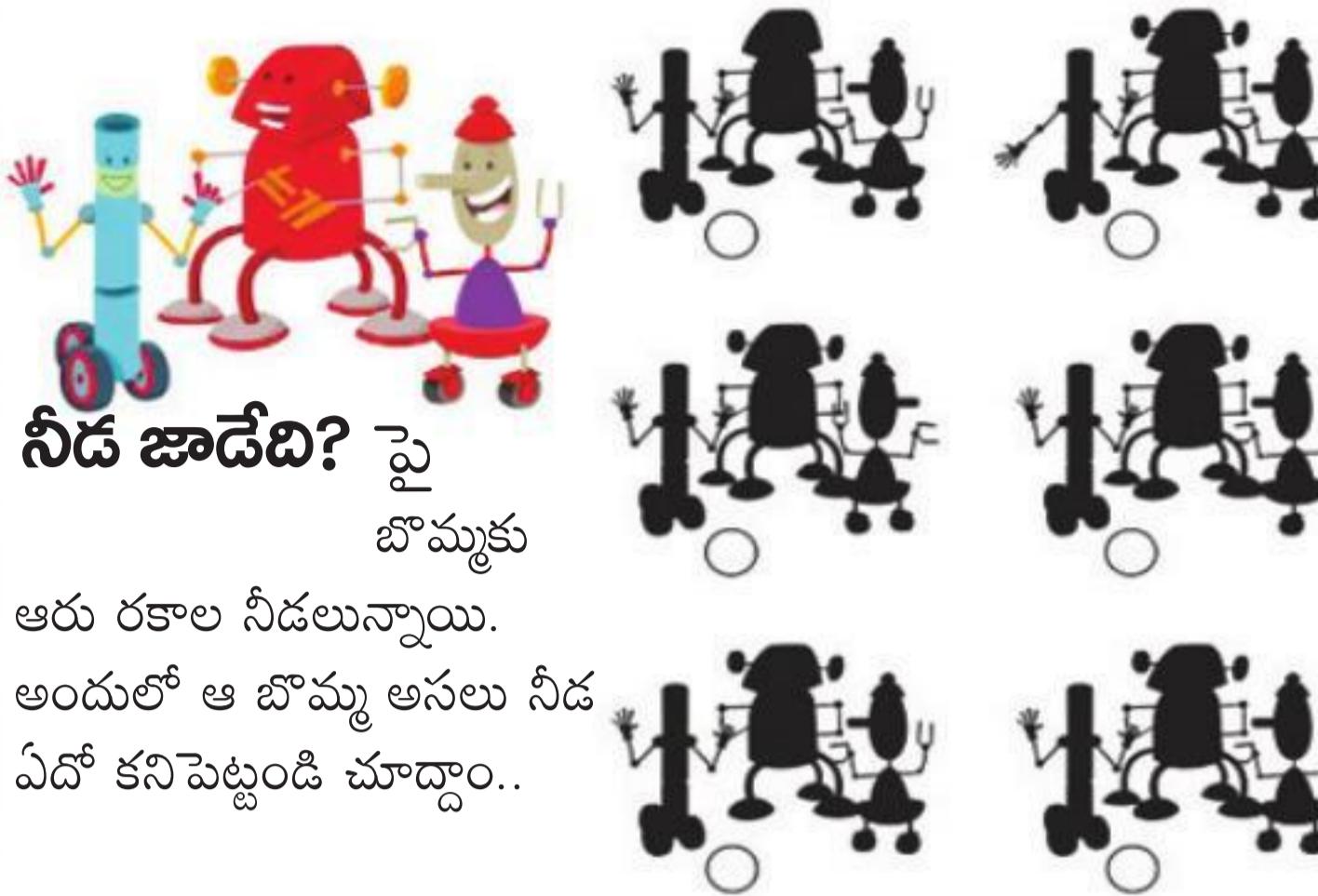
“లేదు అది కుక్కకాదు మేలుజాతి గౌరై” అని గౌరైల కాపరి అన్నాడు.

ఇద్దరి మధ్యా పెద్ద వాదన పెరగగా ఊర్లో వాళ్ళ అక్కడకు వచ్చి, “ఏం జరిగింది” అని అడిగారు.

గౌరైలకాపరి ఆ రోజు ఉదయం నుండి జరిగిన విషయాలన్నీ విడమరిచి ఊరు వారికి చెప్పాడు. ఊరు వారు దొంగను పట్టుకొని, రాజుగారి సమక్కానికి తీసుకొల్పారు. పేరు మోసిన గజదొంగని తన యుక్తితో పట్టి తెచ్చిన గౌరైలకాపరిని రాజు మెచ్చుకున్నాడు.

- ఎం.వి.స్వామి 7893434721

ఇంటికి దారేబి? పైన కనిపిస్తున్న బొమ్మలో పాము కప్పను
చేరుకోవాలని అనుకుంటుంది. కాని దారి
అర్ధం కావడం లేదట.. సరైన మార్గమేంటో చూపించండి చూడ్దాం..

చుక్కలు కలపండి? పైనున్న ఆకారం పూర్తిగా
లేదు. ఆ స్థానంలో చుక్కలు,
పక్కన అంకెలున్నాయి. చుక్కలు కలుపుకుంటూ వెళ్లే పూర్తి
ఆకారం వస్తుంది. త్రై చేద్దామూ..

నీతి పద్ధతి

చెముట కారునట్లు శ్రమపెట్టి దేహంబు
గడనచేసి కూడు కుడవవలయు
తల్లిదండ్రు సామ్య తాదింట కారాదు
విశ్వదాభిరామ వినురవేము
తాత్పర్యం : ఈ శరీరాన్ని శ్రమ పెట్టి సంపాదించిన
సామ్యతో జీవించాలి. తల్లిదండ్రులు కూడబెట్టిన
సామ్య ఖర్చు చేసి జీవించడం తప్ప. శ్రమను
పవిత్రంగా భావించాలి.

రంగులేద్దాం పైన కనిపిస్తున్న బొమ్మకు ఏయే రంగు లేస్తే
అందంగా

ఉంటుందో వేసి చూడ్దామూ

ఇంద్రా

రాత్రి సమయం రెండు గంటలు అవుతుంది. బయట అరుగు మీద కూర్చొని ఉంది రజియా. గుణ్ణ మంటూ దోషులు గీ పెద్దున్న పట్టించుకోవచ్చేదు. ఏడ్చి ఏడ్చి ఉచ్చి పోయి ఉన్నాయి కళ్ళు.

ఆక్కడ నుంచి లేవాలి అని కానీ లోపలికి వెళ్లాలని కానీ అనిపించడం లేదు ఆమెకు. అలోచించి అలోచించి ఓపిక లేక మొద్దు బారి పోయింది మనసు. ఇప్పుడు ఏదో ఒక నిర్ణయం తీసుకో అని హెచ్చరిక ఇస్తున్న దిమాక్.

ఒక్కరోజుతో అయిపోయేది కాదు కదా. జీవితాంతం భరించే ఓపిక ఇంక లేదు. ఆమ్మా వీడిని భరించలేను. కానీ ఏం చేయాలి. నిద్రలో కూడా అరుస్తున్నాడు. నువ్వు ఉండటానికి వీలు లేదని. మత్తు వదల్లేదు ఇంకా. వీడి మత్తు దిగే లోపు ఏదో ఒక నిర్ణయం తీసుకోవడం మంచిది. కానీ ఎలా అన్నది అర్థం కావటం లేదు.

తాగి వచ్చిన ప్రతిసారి గొడవే. తాగకపోతే వీడు చాలా మంచివాడు. ఎట్లా అయ్యిందో ఈ అలవాటు. ముందు గొడవ ఉండేది కాదు. రానురాను ఎక్కువై పోయింది. అత్తా, మామ మంచోళ్ళు. పాడి పంట దేనికి కొదవలేదు. ఏంతో ఇప్పుపడి చేసుకున్న పెళ్లి. తాను ఇప్పుపడ్డాను అని వెంటబడ్డడు. అప్పటికి అతని వెనక ఎంతో మంది అమ్మాయలు. కానీ పెళ్లి మాత్రం తనతోనే అయ్యింది.

అమ్మాయిలే ఇతని వెంట పడతారు అనుకుంది. కాదు వాళ్ళ పిచ్చి ఇతనికి ఉంది అని తెలిసింది. తనవైతే బానే

- జరీనా సయ్యద్

చూసుకునే వాడు. ఈ లోపు ఇద్దరు పిల్లలు అబ్బాయి అమ్మాయి పుట్టారు. పెద్దది పాప. బాబు చిన్నోడు. ఆలా రోజులు గడచిపోయాయి. పాప పదవ తరగతి పాసయ్యింది. పై చదువుకు వేరే ఊరెళ్ళాలి. చదవను అంది ఎంత చెప్పిన వినలేదు. ఈ లోపు మామగారు క్యాస్పరు బారిన పడి రోజుల్లోనే చనిపోయారు. ఇంక తనకు చెప్పేవాళ్ళు ఎవరు. తాగుడు మామూలైంది. ఏమైనా అంతే అత్త మీదకు వచ్చేవాడు. ఎన్ని సార్లు ఆవిడ తనను దెబ్బల నుండి కాపాడిందో.

ఈలోపు ఆడబిడ్డ కొడుకుతో అమ్మాయి పెళ్లి చేసేద్దాం అన్నారు అత్తగారు. అందరు ఒప్పుకున్న అమ్మాయి వద్దు అంది. అత్తగారు చిన్నది దానికేం తెలుసు అంతే అంటుంది అన్నారు. ఎలాగోలా పెళ్లి చేసేస్తే చాలు తాగి ఉన్న డబ్బంతా ఎగరేస్తే పెళ్లికి ఎవర్చు అడుగుతాం అన్నది అత్తగారి ఆవేదన. అనుకున్న సమయానికి అన్ని లాంఛనాలతో పెళ్లి జరిగిపోయింది. ఓ వారం కూడా జరగలేదు. వద్దంటే వద్దని వచ్చేసింది కూతురు. మళ్ళీ ఇంట్లో మొదలైంది. తప్పంతా నీదే అంటూ నరకం చూపించడం మొదలు పెట్టాడు. నా పరువు పోయింది అది ఇంట్లో ఉండటానికి వీలు లేదంటే లేదని ఊరు అంతా పరువు తీసింది ఇతనే.

ఎందుకు ఇలా చేసావు నీకేం కష్టం అయ్యింది అని ఒక్కసారి అన్నా కూతుర్చి అడిగాడా?. పైగా దానికి వత్తాను చెప్పున్నావా అని చెయ్యి మెలిపెడితే తను ఎంత అల్లాడి పోయింది. ఆమ్మా నరకం. అందరికి కూతురు జీవితం పాడైంది అందుకే తాగుతున్న అని చెప్పేవాడు. ఇతని వల్ల ఇంట్లో పరిస్థితి దిగజారడం తట్టుకోలేని అత్తగారు గుండెపోటుతో చనిపోవటం తనకు మరో ఎదురుదెబ్బ. ఏట్లా ఇతన్ని తట్టుకోవటం ఒక వైపు అత్త పోయిన బాధ, మరో వైపు ఇతని భయం.

ఎన్నిసార్లు ఆత్మగౌరవం పక్కన పెట్టి సర్దుకోవాల్సి వచ్చింది. అందరితో సంబంధం తను పెట్టుకోవటం. నిందలు పెళ్ళాంపై వేయటం. ఏమి చెయ్యేని నిస్సహాయత. చివరకు తను సంబంధం పెట్టుకున్న ఆడది మాట్లాడకపోతే ఏమన్నాడు నన్ను బతిమిలాడి మాట్లాడించమని కొట్టాడు. ఆమె మాట్లాడితే కానీ తనను వేధించటం మానలేదు. అతనితో సంబంధం పెట్టుకోని ఆడవాళ్ళని తనతో పడుకొన్నారన్న అతని మాట విన్న తను ఎట్లా భరించింది. వావి పరసలు లేకుండా చుట్టాలను తను చూసే చూపుల్ని భరించింది. ఇంటికి రావటం కూడా మానేశారు దాదాపు అందరు.

ఎన్నిసార్లు వదిలేసి వెళ్ళాలి అని అనిపించినా కూడా పిల్లల కోసం ఆగిపోవాల్సి వచ్చింది. వెళ్లిన ఎవరైనా ఎన్ని రోజులు ఉంచుకుంటారు. ఒకవేళ ఉన్నా వాళ్ళని నానా బాతులు తిట్టేవాడు పోన్క చేసి. రెండోసారి వెళ్లే ధైర్యం చేయలేక పోయింది. తనకేమన్న చదువా, ఏదైనా ఉద్యోగం చేసి బతుకుదాం అన్న. మూలిగే నక్కపై తాటికాయ పడ్డట్లు కొడుకు కూడా తాగటం మొదలు పెట్టాడు. ఒకరిని భరించటమే కష్టం అంటే తండ్రికి తగ్గ కొడుకయ్యాడు ప్రతిదానికి. తండ్రి కొడుకులు తాగి కొట్టుకోవటం మొదలెట్టారు. ఏం మొఖం పెట్టి

కొడుకుని మందలిస్తాడు. అందరి జీవితాలు నాశనం అయిపోయాయి. ఒకప్పుడు జనాలు విడిపించబానికైనా వచ్చే వాళ్ళ ఇప్పుడు అది లేదు. అందరికి అలవాత్మపోయింది.

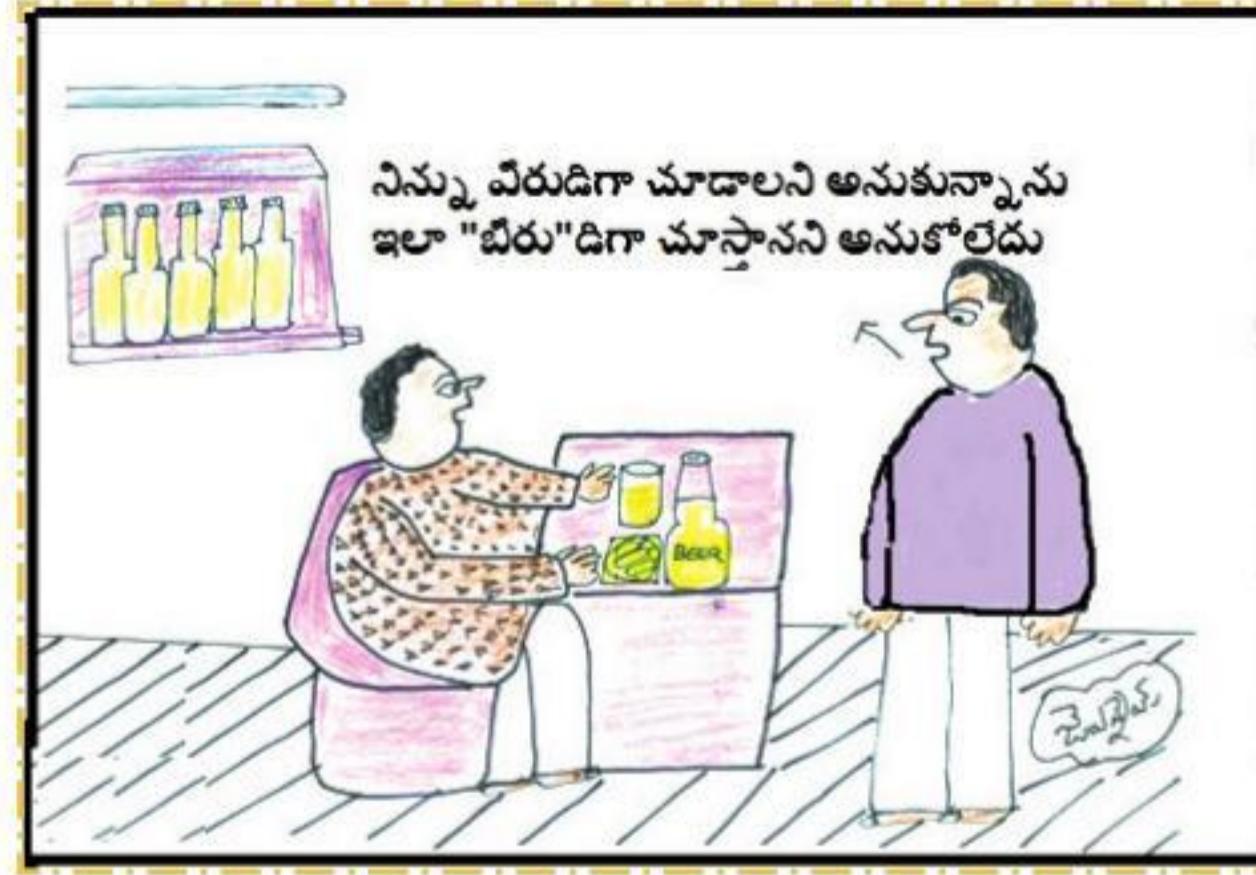
ఈ అన్ని సంఘటనల మధ్య జరిగిన మంచి విషయం కూతురు మళ్ళీ పెళ్లి జరగటం. ఈ సారి అమ్మాయి జీవితం ఓ కొలిక్కి రావటం. కానీ ఈ పెళ్లి చేయటం కూడా అతనికి నచ్చలేదు. కొంతకాలం బాగున్నా మళ్ళీ మొదచికి వస్తుంది జీవితం. ఈ రోజు జరిగింది తల్లుకుంటే తను బతకటం అవసరమా అనిపిస్తుంది. అయిన వీడు చేసే పాపాలకు తానెందుకు బలవ్వాలి. ఇంతకాలం ఇతన్ని భరించటమే గొప్ప. ఈ రోజు ఆత్మాభిమానం మీద కొట్టాడు.

ఊరికి వెళ్లి రావటం అలస్యం అయ్యందని ఎంత హంగామా చేసాడు. ఇంట్లోకి రానివ్వలేదు. ఎవడితో కులికి వస్తున్నావు అంటూ రోడ్డు మీదే జాట్టు వట్టి లాగి మరి కొట్టిసాడు. బయటకు వెళ్ళే చెప్పిన టైంకు ఆలస్యం అయితే ఇంతగా మనిషిని హింసిస్తా? దెబ్బలు సహించినా, తానన్న మాట భరించలేక పోతుంది. అందరి ముందు దీన్ని వాడుకోండి 20, 30 రూపాయలకే పడుకుంటుంది అన్నాడు. ఎంత మాట ఎంత అవమానం. ఆ మాటలు గుర్తొస్తుంబే కన్నీశ్శు ఆగటం లేదు. తిట్టినా, కొట్టిన భరించింది కానీ ఈ మాట మాత్రం భరించలేక పోతుంది. తనకు ఆత్మాభిమానం ఉంది. ఇంక ఓర్చుకోవడం తన వల్ల కాదు. ఇప్పుడూ తలవంచి లోపలికి వెళ్లే తను అలాంటి దాన్ని అని ఒప్పుకున్నట్టే కదా.. అమ్మా వద్ద.. ఇప్పుడైనా ఒక మర మనిషిలా కాక అభిమానం ఉన్న మనిషిలా బతకాలి అని ఒక గట్టి నిర్ణయం తీసుకుంటే కాని మనసు కుదుట పడలేదు.

అప్పటికే తెల తెల వారుతుంది. మత్తు దిగినట్లుంది లేచి బయటకు వచ్చి తనవైపు చూస్తూ అన్నమాట.. ఇంకా ఇక్కడున్నావేంటి ఎవడితో ఉన్నావే.

అంతే...

అపుతావా అని గట్టిగ ఆమె అరిచిన అరుపుకు కళ్ళు పెద్దవి

చేసి చూసాడు ఏం గొంతు లేస్తుంది అంటు.

అంతే శక్తి నంత ఉపయోగించి లాగి పెట్టి చెంప అదిరిపోయేంత గట్టిగ కొట్టింది రజియా. దిమ్మి దిరిగింది.

ఏంటి నా మీదే చెయ్యెత్తుతావా అంటూ ఓ అడుగు ముందుకేసాడు.

అంతే కాళికా అవతారం ఎత్తేసింది రజియా అడుగు ముందుకేసావు అంటే ఊరుకోను అంటూ.

ఎంత దైర్యం నన్నే ఎదిరిస్తావా మళ్ళీ నా ఇంట్లో అడుగు ఎలా పెడతావు అన్న తనతో ఇంక ఒక్క మాట మాట్లాడొద్దు ఇంతకాలం నువ్వే మాట్లాడవు ఇవ్వాళ నేను మాట్లాడతా నువ్వు విను. నువ్వేం భయపడకు నేనెమి నీ ఇంట్లోకి రావటం లేదు. నీ జీవితంలోనూ ఉండడటం లేదు. నీలాంటి వాడితో ఇంతకాలం ఉండడమే నేను చేసిన తప్పు.

ఇంతకాలం ఎక్కడ తలాక్ అంటావో అని భయపడుతూ తప్పు నాది లేకున్నా పడున్న. ఇప్పుడు నేనే ఖులా తీసుకుంటా. నువ్వు నాకొద్దు. మిగిలిన బతుకైనా ప్రశాంతంగా బతుకుతా. నేను లేకుండా నీ బతుకు ఎలా ఉంటుందో నాకు తెలుసు. అదే నీకు సరైన శిక్ష, బలికున్నంత కాలం అనుభవించు అంటూ తెల్లపోయి చూస్తున్న అతన్ని వదిలేసి కొత్త జీవితం వైపు అడుగులేసింది రజియా.

◆◆

ప్రహోదుడు కథలో లాగా ‘తిరుగుబాటు చేసినోడు, దొర్జ్నాలను ఎదుర్కొనడానికి ప్రయత్నం చేసిన ప్రతి నరుడూ నరసింహుడే! అన్నారు.

అన్యాయాన్ని ఎదురిస్తున్న, ఎదురించిన ఆరాధ్యలు ఇప్పుడైక్కడున్నారు?

అసలు అన్యాయం అంతరించిందా? ‘నాగొడవ’కు సంతృప్తి ఎప్పుడు? ఒకసారి పునఃపరిశేలన చేసుకోవాల్సి ఉంది.

కొన్ని సందర్భాలలో 70 ఏళ్ల సాదిన అన్నతోనే ఎకీభవించనివాడు కాళోజీ! విలువల విషయంలో, వ్యక్తిత్వం విషయంలో, నిర్భయంగా స్వేచ్ఛగా అభిప్రాయాలను వ్యక్త పరిచే విషయంలో ఇప్పటితరం కాళోజీని స్వార్గిగా తీసుకోవాల్సి ఉంది. ధిక్కారం, అన్యాయంపై తిరుగుబాటు, సర్వ మానవ ప్రేమ ఇవే కాళోజీ మనకిచ్చిన గొప్పసంపద. కాళోజీ కలల తెలంగాణము సాకారం చేయడమే మనం ఆయనకిచ్చే గొప్ప నివాళి!

11 తరువాయా... ఎరుగుదువా నేస్తుం/ఎన్ని మొద్దు బ్రతుకుల/ ముద్దు ముచ్చుట్లు/ రంపపు కోతల పాలైతే/ మన ముద్దుముచ్చుట్లు! అంటూ నిత్యం శ్రమజీవుల కన్నీటిని కవిత్వంగా అల్లినవాడు.

[ప్రతి వ్యక్తిని పొరుడిగా గుర్తించాలని, గౌరవించాలనిబీ పెఱాదా వలన, స్థితి వలన కలిగిన ప్రతిపత్తులు రద్దుకావాలన్న ఆయన సిద్ధాంతమే హక్కుల ఉద్యమానికి స్వార్థిదాయకంగా నిలిచింది.

దోహిది వర్గాల నువ్వు అదుపులో పెట్టుజాలనప్పుడు,

పేడిత వర్గాల నేను తిరగడమంటే తప్పా? అంటూ ప్రభుత్వాలనే ప్రశ్నించినవాడు కాళోజీ!

పోచమ్మ కాడ నేనే, గణపతి దగ్గర నేనే, హిందూ మహాభల నేనే, పొర హక్కుల కోసం, పొరునిగా బతకడం కోసం చేసే ప్రతి పోరాటంల నేనే అని స్వప్పంగా చెప్పిన కాళోజీ, అధికారంలో కూర్చుని అన్యాయాలు చేస్తున్న బద్ధాష్ లు అందరూ లింగం మీద తేళ్ళ వంటివారని అన్నారు. భక్త

పదకేళి 274 - గొట్టిపర్తి యాదగిరిరావు

1		2	3		4		5	6	
			7				8		
9	10		11		12	13			14
15		16		17					
	18			19			20		
21			22			23			
				24	25		26		
		27		28		29	30		
						31			32
33				34					

ఆధారాలు

18) టమారి విష్య - 2

అడ్డం

- 1) ఉంగరం - 4
- 4) ఎస్టీఆర్, భానుమతిల పాతసినిమా - 5
- 7) తల్లితండ్రి - 2
- 8) అటు నుండి ఒక వాయిద్యం - 2
- 9) వేడి - 2
- 11) ఆశ్రయము లేకుండట - 5
- 15) కర్రలను కోయడానికి పనికొచ్చేది - 3
- 17) తిరిగి వున్న ప్రదేశం - 3

19) గోదావరి ఉపనది - 3

20) ఆ వైపు నుండి దయ - 2

21) కర్రతో చేసేది - 2

22) తడబడిన దరువు - 3

23) మాదుము, సముద్రము - 1

24) లెగ్ వెనుతిరిగింది - 2

26) ఇన్కంటాక్స్ కట్టేవారికి ఈ కార్డు వుండాలి - 2

27) గడిచిపోయినది - 3

29) రాత్రి కాదు - 3

31) కల చెదిరింది - 2

33) ఇది పడితే ఎడతెగకుండా వర్షాలు - 3

34) బాటు - 4

నిలువు

- 1) చీకటి - 4
- 2) చివరి దీర్ఘం వున్న తాళి కింద నుండి - 2
- 3) తడబడిన నియంత - 3
- 5) అటు యిటూ అయిన పురాణము - 4
- 6) సినిమా, ముందు దీర్ఘం లేదు - 2
- 10) మోసము లాంటిదే - 4
- 12) కష్టపడి పనిచేసే వారు - 5
- 13) తడబడిన రాయలు - 3
- 14) ఈయన పుట్టిన రోజు ఉపాధ్యాయ దినోత్సవం - 5
- 16) నాసిక - 2
- 19) గుంపు - 2
- 21) ప్రత్యక్షమగుట - 5
- 22) రోగము - 3
- 25) చివరి ఆక్షరం లోపించిన కావలి కాసేవాడు - 4
- 26) మిల్క్ - 2
- 27) ఒక పువ్వు - 3
- 28) ముక్కు పెట్టుకునేది - 3
- 30) గడ్డిలాంటిదే తడబడింది - 3
- 32) మన దిన పత్రిక ముందక్కరాలు - 2

గమనిక

- సమీక్షకోసం పుస్తకాలు పంపే రచయితలు, ప్రచురణ కర్తలు రెండు ప్రతులు పంపించాలి.
- రచయితలే సమీక్షలు రాయించి పంపకూడదు.
- పుస్తకాల మీద సమీక్షలకు సంబంధించి సంపాదకులదే తుది నిర్దిశ్యం. ఈ అంశంపై ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలకు, ఫోన్‌లో సంప్రదింపులకు తావు లేదు.

చిరునామా : సోపతి, సవతెలంగాణ, ఆదివారం సంచిక, ప్లాట్ నెం. 21/1, ఎం. హెచ్. భవన్, ఆజమాబాద్, ఇండస్ట్రియల్ ఏరియా, బాగ్లింగంపల్లి, పైదరాబాద్ - 500020

పదకేళి- 273 జివాబు

1	వి	జ	2	యం		3	తా	గు	4	బో	5	తు		6	న
ను		భ				నీ			నం	ది				గు	
8	ర	సం			9	క	షా	యం					11	దం	మో
వే					ల				12	త్రి	య	ము			ము
14	మ	ధు	15	మే	హం			16	ము	ప్య			17	ము	
					ధా		18	నా			19	న	ర	క	20ము
21	మ	22	న	వి			23	శ	ర	ము			24	ద	స్తా
25	పో	లు			26	స్నా	నం			27	ధ్వ				బు
28	న	పు	29	దీ				30	వా	న	ర	31	ము		
టీ			32	పం	జ	ర	ము		33	క	ర	ము			

పదకేళి- 272 సమాధానాలు పంపినవారు : 1. ఎ. హర్షిత, మిర్మాలగుడ (నల్గొండ జిల్లా), 2. టీ. బాలరాజు, మాసాయి పేట (యాదాది భువనగిరి జిల్లా), 3. ఎం. అశోక్ కుమార్, కంది (సంగారెడ్డి జిల్లా), 4. సి. మోహన మురళీ కృష్ణ, యచారం (రంగారెడ్డి జిల్లా), 5. ఎన్. సరోజిని, ఇటీక్యాల (జోగులాంబ - గద్వాల జిల్లా)

పదకేళి పజిల్సి పూర్తి చేసి కరెక్ట్ సమాధానాలు రాసి పంపిన వారి పేర్లు ప్రకటిస్తాం.

ఆర్థత, ఆప్యాయతల నేను'

రెండు దశబ్దాల తదుపరి నేనే కవితా సంపుటిని పునర్వృద్ధి చేసి మనులను వలకరిస్తున్నారు. ఇందులో సామాజిక, స్వాసుభవ, తన ప్రపంచమును ఈ కవితలలో పరిచయము చేసారు. ఇప్పీన్నీ ఇప్పటికీ నవనీతంగా ఉన్నాయి. ఇందులో ఆయన ఉద్యోగ అనుభూతుల, బాల్యంపు గమనాల స్మృతులు ఈ సంపుటి నిండాల పరచుకున్నవి.

తనతోటి ఉద్యోగిని బదిలీ సందర్శంగా -

“ఇక్కడ కొన్నేశ్శుగా వెన్నెల కాసింది
కారు చీకటి పాలనలోనూ
మెతుకు మండలాల మీద జాబిలినిలిచింది
ఇప్పుడు నిశ్శల జ్ఞాపిక ఒక్కటే
మెదకు మండలాల మీద జాబిలి సంతకం
వయసును మించిన ఓపిక
సహనం, సచ్చిలం, సమున్నతం
అధికారపు ముళ్ళ మీద దరహసపు వ్యక్తిత్వం” -పుట 79
అమ్మా(ము) గురించి ఇందులో రెండు కవితలున్నవి.
“ముసలి ఆకాశాన్ని వదిలి
కొమ్మరెమ్మల కిందికి పక్కి సమూహం
ఇప్పుడాకాశం ఒంటరి

దాన్నిందా చీకటి.”

ఇందులో ప్రతీకటో

భావప్రకటన ఎంతో గొప్పగ ఉంది. ఇది అమ్మ

గురించేతే...ఇక అమ్మమ్మ గురించి చూడండి -

“తెల్లుమ్మల తొవ్వుదారానికి

వూళ్ళ పూసలు గుచ్ఛుతూ

తొలిపొడ్డకే ముందు తొవ్వులో అమ్మమ్మ

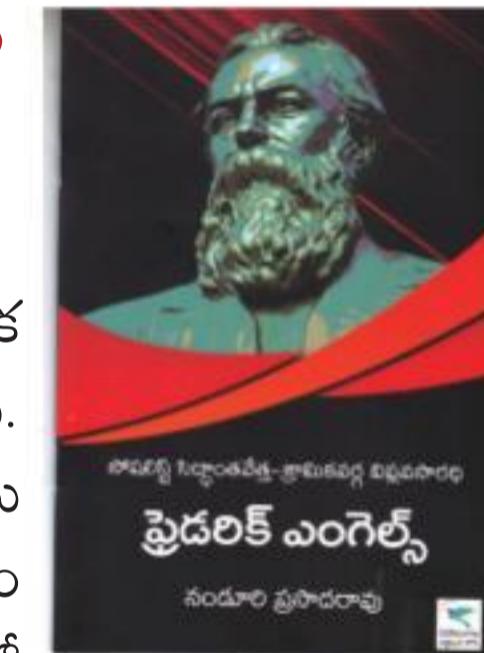
వెంట నేనూ...

చెప్పులెరుగని నా చిన్నపాదాలు”

ఎంత చక్కని ఊహా. మను నిండా ఆర్థత, ఆప్యాయత కలబోసిన మధురభావన. కవిత్వంలో జీవన సాఫల్యలను, వాస్తవ ప్రపంచమును చిత్రించారు. ఇప్పటికిని నరసింహరెడ్డి కవిత్వములో వాడి తగ్గలేదనే చెప్పాలి. జీవితం అసందర్భ వ్యంగ్య చిత్రం అన్నప్పటికినీ అది ఆశావాహంతో ఉంటుంది కదా! ఇది అచ్చేసి ఈనాటి పారకులకు పరిచయం చేయడం అభినందించడినది.

(నేనే (కవిత్వం)- ఏనుగు నరసింహరెడ్డి; వెల రూ. 100/-; ప్రతులకు: రచయిత 8977869183, ప్రధాన పుస్తక కేంద్రాలు)

-డా.టి.శ్రీరంగస్వామి, 9949857955

శ్రావిక వర్ధ విష్వవ సారథి ‘ఫైదరిక్ ఎంగెల్స్’

ఇంతవరకూ ప్రకృతికి దానుడుగా వున్న మానవుని ప్రకృతికి అధినాయకునిగా చేయడానికి మార్క్సు, ఎంగిల్యులు ఎంతో కృషి చేసారు. ఆకాశహర్షాలతో విహరించే తత్త్వ శాస్త్రాన్ని, భూ మార్గాన పట్టించారు. “తత్త్వవేత్తలు ప్రపంచాన్ని అనేక విధాల భాష్యాలు మాత్రమే చెప్పారు. అయితే విషయమేటంటే దానిని మార్గాలి” అని కర్తవ్య ప్రబోధం గావించిన విష్వవ తత్త్వజ్ఞులు. ఈ కర్తవ్య నిర్వహణకై అంతర్జాతీయ కార్బిక సంస్థ అనే ఆయుధాన్ని నిర్మించి విష్వవ సేనానులు. ప్రపంచ చరిత్రలో ఇటువంటి జంట అపురూపం. శాస్త్రియ సోషలిజాన్ని మార్క్సు పేర మార్పిజం అని వ్యవహరిస్తూ ఉన్నాము. మార్క్సుకు కుడి భూజంగా నిల్చిన మహానీయుడు ఎంగెల్స్. శాస్త్రియ సోషలిస్ట్ సిద్ధాంతాన్ని రూపొందించడంలో ఎంగెల్స్ పొత్త తక్కువైనదేమీ కాదు. ఆ సిద్ధాంతంపై ఎంగెల్స్ ముద్ర చెరగనిదిగా కలకాలం నిలిచి వుంటుంది.

1820- నవంబర్ 28న జర్నీలో రైన్ రాప్టంలోని బార్నేవ్ నగరంలో జన్మించాడు. 1841లో ఆయుధ రక్కల శాఖలో పని చేశాడు. 1853లో క్రిమియా యుద్ధంపై ట్రిబ్యూన్ పత్రికలో ఎంగెల్స్ వ్యాసాలు రాశాడు. ‘అంటే డూరింగ్’ అనే గ్రంథం ఎంగెల్స్ రాశాడు. 10 భాషల్లో ఎంగెల్స్ పాండిత్యం ఉంది. 70వ ఏట కూడా ఇబ్బాన్ రాసిన్ నాటకాల మూల రచన చదపడానికి ‘నార్స్ జియన్’ భాష అభ్యసించాడు. మార్క్సుతో కలిసి ఎంగెల్స్ 1844లో పవిత్ర కుటుంబం అనే గ్రంథం

రాశారు.

ఇద్దరూ కలిసి “చారిత్రక భౌతిక వాద సిద్ధాంతాన్ని” ప్రతిపాదించారు. కమ్యూనిస్ట్ విష్వవం వర్గాలతో బాటు అన్ని వర్గాల పాలననూ అంతం చేస్తుంది అని తెల్చారు. 1847లో వేసవిలో ఈ అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్ట్ సమితి లండన్ సమావేశానికి.... మహో సభ ఏర్పాట్లు గావించింది. పారిస్ ప్రతినిధిగా ఎంగెల్స్ దీనికి హజరైనారు. 1848లో కమ్యూనిస్ట్ మానిఫెస్టోను ప్రపంచ కార్బిక వర్గానికి అందించారు మార్క్సు- ఎంగెల్స్లు. 1848లో ప్రాన్స్ విష్వవంలో పాల్గొన్నారు. అనేక సిద్ధాంత గ్రంథాలు, మార్క్సు పెట్టుబడి ముద్రణలో విశిష్ట కృషి చేసాడు. 1895 ఆగస్టు 6న ఎంగెల్స్ బైతిక రంగం నుండి నిప్పుమించాడు. ఇలా ఎన్నో ఎంగెల్స్ జీవిత విశేషాలు యా పుస్తకంలో ఆస్తి కరంగా రాశారు నండూరి ప్రసాదరావు. అనేక మంది తర్వాత చేసిన ఈ చిన్న గ్రంథం ఎంతో ప్రామాణికమైంది.

(ఫైదరిక్ ఎంగెల్స్, రచయిత : నందూరి ప్రసాద రావు; పేజీలు : 40, వెల : 50/-, ప్రతులకు : నవతెలంగాణ పట్టిషింగ్ పోస్, 21/1, ఎం.పెచ్. భవన్, అజామాబాద్, హైదరాబాద్ - 20, సెల్ : 9490099378)

- తంగిరాల చక్రవర్తి, 9393804472

కాన్తిక

ఒక్క నిమిషం ఇంటిపట్టున ఉండడు
ఒక్క మాట చెప్పింది వినడు
లత్తేరుమియా ఎచ్చులు
యాణ్ణుంచి వచ్చిందో
యెవని సాలు దొర్లిందో అంటూ
ఒక తల్లిపేగు తల బాధకోపడం చూస్తుంటాం-

ఎక్కుడి పిచ్చో ఏంసంగతో
సెలవొస్తే చాలు పొద్దుండాక క్రికెట్టే
ఈ మెనగాడేమన్న పెండూల్చైతడా ?
ఆట తగలబడ!
చేతికి గింత ఆసరైనోడు కాడు
ఓ మమ్ము కంతశోష మనకు అనుభవమే-

కుంభకర్మడు ఆపహించినట్టు
ముదాం నిద్రే నిద్ర
ఏం దరిద్రం! పట్టుకుందో
కడుపులో భయముణ్ణేనికి
నిద్రోస్తాది? పుస్తకం పట్టింది
చదువోస్తాది? అంటూ
ఒక అమ్మఖాప అగ్గిమండడం వింటుంటాం-

రోడ్డు మీద చిన్నగబోతె ఏమైతది?
ఎనకెమ్మటి ఎవడన్నా తరుముతాండా?
అల్పం మీద మన్ముపడ
దేనికన్న గుద్దుకొని చ్చేస్తే ఏంది? పరిస్థితని
కన్న కడుపును
కాలుడంటుకోకుండ కాపలాకాసే
మాతృశోకాన్ని మనం ఎరుగుదుము-

ఏం రుచి పాడైతదో ? ఏందో?
బేకరీలపొంటి గతిమెల్లె తిండి తింటడు
వండింది పెంట పాలైతుండె
ఇంటి రుచిని మించింది ఏ స్వర్గాన దొరుకుతది? అంటూ
విసుగురుముల జనని మనకు తెలుసును-

కాదన్న పని చేస్తడు
కూడదన్న చోట కూసుంటడు
పీడేమన్న సర్యాయి పాపడా?
సుబేదారు మనవడా! ఏగేటట్టులేదు ఎటన్నా పోయిందిమేలు
అంటూ
ప్రాయోపవేశం చేయబూనిన
అక్కల ఆక్రందనా పరిచయమే-

ఈ వారం కవిత్వం

అర్ధమ్మరేతై దాకా టీవీ చూసుడు
అమ్మలేశ్వరుడాకా గురకవెట్టుడు
పొతంగ తినుడు ఫోస్ట మూతివెట్టుడు
దొరబాబు లెక్క కూసుంటడు
దోషానిగూడ అడుగావలికేయడు
మాయిల ఏం కాయనేసిపురా
మల్లికార్జునా ! అంటున్న మాతాగ్రేసరులు ఎదురొస్తరు-

ఉన్నకాడ ఉండడు
ఊరైకు బోతె కయ్యమో కైలాటకమో తెస్తడు
దోస్తులదేముంది?
మెచ్చేచోట ఆళ్ళంటరు
నొచ్చే తావున వీణ్ణి బెడతరు
చెపితె అర్థం కాదు
చంద్రగుప్తుణ్ణి అనుకుంటున్నడంటూ
కన్నిట ప్రమిదకడిగే చెల్లెండ్లుంటరు-

ఇప్పుడు
నాస్తును పెదనాస్తును తాత్మైన నేను
ఒకప్పటి యువకుడిగా
దేశంలోని
మాతామణులకూ పుత్రరత్నాలకూ
నాదో వినమ్రవిజ్ఞప్తి!

అలలు అలుగును ఢీకొన్నట్టు
అబ్బాయిలకు అమ్మలతో
కొట్టాట సహజమే-

ఆకు లేని అడవి ఉండనట్టే
అలవాట్లు లేని పిల్లలుండరని
తల్లులు గ్రహించాలి-

అలుగు దుంకితే కెరటం కనుమరుగైనట్టే
హద్దు మీరితే అలవాట్లు
చెరబడతాయని పిల్లలూ గురైరగాలి.

- డా. బెల్లి యాదయ్య

పారే నది తేటగీతి

నవ్వుల కొండల లీతి

పొటోలు : కొండవీటి గోపి

రష్యన్ చిత్రకళా నైపుణ్యం కోక్లామా

కోక్లామా అని పిలిచే రష్యన్ ఫోక్ ఆర్ట్ ఎంతో ప్రసిద్ధి చెందింది. దీనిని పెయింబెర్గ్ రూపంలో వివిధ రకాల వస్తువులపైనా, బోమ్మలపైనా చిత్రిస్తారు. దీనికి మూడు శతాబ్దాల పైనే చలిత్త ఉంది. కోక్లామా అనేది ఒక గ్రామం పేరు. ఈ గ్రామం రష్యలోని కోవమిన్స్క్ జిల్లాలో ఉంది. 1659 తర్వాత ఈ కళ రష్య అంతటా వ్యాపించింది. గతంలో ఎక్కువగా వీటిని చెక్కపైనే వేసేవారు. కాలానుగుణంగా ఈ కళలో నైపుణ్యత సాధించి అన్ని రకాల వస్తువులపైనా చిత్రించడం ప్రారంభించారు.

